

ABONAMENTUL:

un an . . . 28— Cor.
jumătate an 14—
3 luni . . . 7—
o lună . . . 2-40

pentru România și
străinătate:

un an . . . 40— franci

Telefon
nu oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 1/a.

INSERȚIUNILE
se primesc la administra-
ție.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

† Dr. Liviu de Leményi

S'a stâns un bărbat. S'a prăbușit în negura veșniciei un stegar al partidului național român. Integer vitae scelerisque purus. Om întreg și fără de pată.

Pildă frumoasă generației sale, dr. Liviu de Leményi a stat viața sa întreaga neclintit și credincios în lupta națională. Nu a râvnit măririi, cu modestie înăscută firii sale s'a ferit totdeauna din calea distincțiunilor obștești și manifestațiilor sgomotoase era străin.

Puternică-i era însă convingerea despre dreptatea cauzei sfinte a neamului nostru și întreg sufletul și toată puterea și-a pus-o slujirei idealului nostru național. Inimă caldă, rațiune rece, îngăduitor la sfat, energie și hotărît în acțiune, dr. Liviu de Leményi avea nobilele calități de a se împune la conducerea afacerilor obștești ale unui neam întreg.

Dela nici o datorie a sa ca bun român nu a lipsit. Iși începuse viața publică în slujba administrației de comitat, dar sufletul său dornic de muncă românească se simțea încâtușat prin considerațiile slujbaşului într'un stat, care impune tuturor slujbitorilor săi renegarea conștiinței naționale. Astfel dr. Liviu de Leményi s'a făcut avocat român la Sibiu.

Cu adevărat avocat român. Se credea dator a fi între cei dintâi pretutindenii, unde se cere muncă și jertfă pentru națiune.

Acesta a fost dr. Liviu de Leményi.

Nu mai este. În vârsta bărbăției ni l-a răpit ursita rea a neamului nostru nefericit. În clipa, când mai mare lipsă aveam de inimă sa cea caldă, de mintea sa ageră, de caracterul său fără de prihană. Arătarea sorții, cât de puțin suntem și cât de mare nevoie este pentru neamul acesta iubirea între frați și alungarea zavistiei din mijlocul nostru.

Stăm adânc îndurerăți în fața grozavei pierderi, ce am îndurat. Din tot sufletul și din tot cugetul nostru ne închinăm mortului preaiubit. Familiei sale întristate nu-i putem trimite mângâiere, căci și noi suntem nemângâiați.

Bravule și iubite: odihnește în pace!

CÂNTEC

*Când stau și-ascult a voastră doină
Greu sbuciumările mă dor
Și-mi pare că vă văd cum treceți
Cu plugurile la ugor.*

*Și când în cărțile bătrâne
De vorbă stau cu moși-strămoși,
Vă simt pe toți în jur de mine
Flăcăi cu ochii furtunoși.*

*Aud peică pocniri de pușcă,
Vă văd ca în alte vremi pe voi
Trecând în goană pe câmpie
Cu-aiăstre steaguri de războiu.*

Viena, 1912.

A. Cotruș.

Cultul energiei

(Conferența dlui Nic. Bălănescu)

— Sfârșit. —

Dar acte de energie, o adevărată comoară de energii nescapate, găsim la frații noștri din Transilvania, care pentru noi cei din regat formează o lume scumpă, pe care n'o cunoaștem însă în deajuns...

Frații noștri de dincolo de Carpați luptă de secole pentru păstrarea limbei și neamului prin biserică și școală, cu toate împilările și ororurile acelor cari îi tratează ca pe „misera plebs contrabuens“.

Cine cunoaște istoria și jertfele episcopului Ion Inocențiu Clein, care dobândi Blajul pentru români, care deveni apoi citadela culturii noastre în secolul al 18-lea.

Cine își mai aduce aminte de eroul Horia, care cum zice Bălănescu „înmuie securea în sânge dușman și scrisese programul revoluțiunilor viitoare — Sau de acei viteji Moși și de Avram Iancu, craiul munților, cari pe piscurile uriașe făceau să trăiască liberă naționalitatea română, cântând acolo sus, d'asupra norilor „Deșteaptă-te române“...

Cine își mai aduce aminte de doctorul Rațiu,

Insemnătatea elementului român în politica statelor europene

(Articol venit din afară)

VI.

Concluziuni.

Dacă insemnătatea elementului român pentru luptele la al căror prag stăm, este real schițată, atunci cu tot dreptul își pune, oricine se ocupă cu politica, întrebarea:

„Cum se poate înțelege că factorii interesați mai tolerează ca guvernele maghiare actuale să asuprească în dragă voie o mare parte din acel element român, care e destinat a împlini rol atât de important în politica europeană contemporană încât delatînta sa atârnă succesul ori eșecul acestei politici și a statelor ce o urmează?“

În cele de mai jos ne vom nizu a lămuri situația aceasta enigmatică.

Am amintit că bărbații de stat ai statelor germane au recunoscut axioma: „Avem lipsă să câștigăm România pentru politica noastră!“

În executarea acestui plan, împăratul Germaniei și cliromul austro-ungar împreună cu bărbații de stat conducători au reușit a convinge pe politicienii maghiari despre absoluta necesitate de a sana doleanțele românilor din Ungaria și a le satisface cererile cu orice preț, ca nu cumva din motivul acesta să se pericliteze validitatea alianței cu România.

Nu va fi fost ușor a-i capacita pe cinstiții heghemoni, care au fost dedați a trăi din sudoarea altora, iar acum să fie nevoiți a împărți domnia pe baze egale, cu foștii iobagi. „La așa ceva nu se va învoi poporul maghiar niciodată“, vor fi zis întâi bărbații politici maghiari.

Va fi fost un moment de insemnătate istorică, când diplomatul german desfășură harta Europei, pune degetul pe locul unde stă falnicul nume *Budapest* și cu oarecare malitție pune colegilor săi maghiari întrebarea: „Și ce gândiți că va fi atunci, când războiul cu Rusia se termină cu o catastrofă și cazacii își adapă armăsarii aici în undele Dunării?“

de luptele lui pentru ideia cea mare, până la crearea partidului național al cărui președinte deveni, de suferințele lui în temnița dela Seghedin...

Cine mai pomeneste de energia lui Rațiu în procesul memorandului, când zicea înflăcărat:

„Drepturile unui popor nu se discută, ci se afirmă“.

Cine cunoaște stoicismul cu care el refuză indemnul de a scăpa cu fuga în țara noastră, pentru a nu fi dus în temniță. El răspunde indemnurilor cu cuvintele memorabile: „Ce ar zice mulțimea care suferă, când eu aș fugi? Deserțiunea nu e pildă bună, energia însă chiar în închisoare este ea pildă pentru națiune“.

Cine știe că prin lupta doctorului Rațiu și a altora, Transilvania ajunsese să aibă Camera ei proprie, ce fuse convocată la Sibiu în 1863.

În adevăr doctorul Rațiu a fost un focar de energie, poporul l-a iubit mult și-l venerază, iar doina de mai jos simbolizează marea figură istorică a lui Rațiu:

„Cade frunza jos 'n vale
Tot românul prinde jale,
Prinde jale și suspin
Dela Rațiu din Seghedin.“

— „Atunci nici România n'ar avea o soartă mai bună“, răspund ei, „și existența sa e în același grad, ori și mai mult, periclitată, ca a Ungariei, deci ea are mai multe interese a pune umăr la umăr cu noi; velleitățile unor agitatori nu o pot împiedeca de a se alia cu noi“.

— „Nimicirea României ar fi pentru d-voastră slabă mângăere, cred că admiteți aceasta; altcum vă înșelați dacă judecați, că în cazul dezastrului situația Ungariei și a României ar fi egală. O, nu! Ungaria e stat poliglot, constituit din mai multe popoare, nu tocmai mulțumite cu soarta lor. Ce credeți, care dintre aceste popoare vă va păstra prietenie în timpuri grele, ori va gândi a se jertfi pentru d-voastră? Croații, Sârbii, Slovaci și Rutenii, ori Românii, Germanii din Bănat, Zips, Ardeal? Poate jidanii, ca mulțumită pentru favorurile avute și averile câștigate, își vor sacrifica viața ori bogățiile lor? Noi nu credem. Știți vorba: „Die Ratten verlassen das sinkende Schiff“. Prin politica nefastă ce ați urmat și urmați, v'ați înstrăinat toate popoarele din țară; dar în străinătate cine vă este prieten? Cine dar să oprească pe Ruși de a vă nimici? Nu vă supărați domnilor; adevărul neplăcut pare, de regulă a fi brutal.“

— Situațiunea României în cazul unui dezastru este, deși asemenea gravă, totuși, în multe privințe mai favorabilă. România e stat național, în care toți cetățenii sunt gata a sacrifica totul pentru țara lor; și chiar în cazul dacă ar fi încorporați, ar avea profitul de a fi toți românii uniți în un stat. Mai departe, nu ni-se pare de tot neîndreptătită întrebarea, că oare nu ar atinge în mod neplăcut interesele Angliei văzând Rusia în posesiunea gurilor Dunărei și prin contactul cu Bulgaria, stăpână peste drumul spre Constantinopol? Dar Franța și Italia să fie oare indiferente față de subjugarea singurului element latin în părțile sudostice ale Europei? Nu ar fi imposibil să se repete întâmplarea dela San-Stefano (1878) unde rușii în vederea minaretelor și a bisericii Sf. Sofii au trebuit să renunțe la intrarea lor în Constan-

tinopol, când li-s'a strigat un categoric *hands off!*“

Cam astfel va fi fost rezonamentul, înaintea cărui au fost constrânși să cedeze politicienii Ungariei și au fost siliți a se supune forței majore a împrejurărilor, recunoscând în principiu postulatul împăcării cu românii dar și acum numai sub anumite condiții. Adecă se va fi accentuat „existența milenară“ a statului ungar, și necesitatea de a păstra neștirbită „hegemonia poporului maghiar“, cu considerație la situațiunea externă totuși se învoiesc ei a iniția pertractările de împăcare, cerând însă timp și voie să facă pacea așa cum le place lor.

Bărbații de stat germani lasă aceasta în grija lor, dar doresc ca împăcarea să se facă la orice caz înainte de abdicarea alianței din partea Italiei.

Este, în general, cunoscut cum au executat politicienii maghiari împăciuirea. Și-retul fiu al „sdrobitorului naționalităților“ a luat asupra sa această sarcină, și a început a ademeni prin promisiuni sunătoare oamenii slabi la creeri ori vânători după interese particulare. Ca să nu se observe intenția împăcării „cu orice preț“, contele și ai săi fac pe grozavul, aruncă amenințări față de „agitatori“, trânteste la alegerile parlamentare, prin terorism asiatic, pe toți candidații românilor până la 5, iar ca să-i îndulcească iarăș, se folosește de toate ocaziunile pentru a rosti cuvinte de sirenă.

Dar poporul român s'a dovedit politicește matur în grad neașteptat de mare: respinge toate ademenirile venite dela oamenii de stat maghiar ori dela agenți răătăciți din sânul neamului nostru, și conștiu de pericolul imens ce-l amenință fatal din momentul șovăirii, stă credincios și neclintit ca stâncă, lângă steagul partidului național.

Toate încercările particularilor cari au întreprins acțiuni de împăcare afară de partidul național au fost zădarnice.

În cursul desbinărilor produse prin încercarea unor descerești a sparge solidaritatea partidului național român, maghiarii au întrerupt pertractările de împă-

care, pentru a lua o atitudine de observare, desigur în nădejdea că desbinarea le va face posibil a efectui o *pace efitină*.

Dar s'au înșelat.

Tocmai lupta aceasta internă li-a dovedit cât de bine e cimentat partidul național român: în ciuda atacurilor sălbatice, contra membrilor comitetului, — și între ei contra celor mai buni, celor mai luminați bărbați ai noștri —, toate straturile poporului nostru, tineri și bătrâni, țărani și intelectuali s'au grupat *ca un om* în jurul partidului național și al reprezentanței sale: comitetul național. Toți au înțeles glasul imperios al datoriei sfinte de a-și strânge rândurile și de a da partidului, poziția și tăria ca să poată păși, înlăuntru și înafară, solidar, unit, puternic.

Dacă cândva a fost lipsă de *solidaritate*, e sigur că în *momentul acesta*, în care are să se decidă soarta poporului nostru, este absolut necesar ca *toți* să ne grupăm în jurul comitetului național, care are sarcina grea a ne reprezenta la locul și în momentul hotărâtor; să-i inspirăm deci încredere în puterile noastre și tărie și să dăm să se știe că întreg poporul nostru, „dela vlădică până la opincă“ una este și stă gata a urma conducătorilor săi din comitetul partidului național român.

Vor fi unii cari cu intențiuni bune au rămas în șirul celor ce poartă lupta nefastă contra comitetului național. Trebuie să li-o spunem fără încunjur că, chiar dacă din punct de vedere național aspirațiunile lor ar fi ireproșabile, mai rău timp nu și-au putut alege pentru realizarea acestora decât momentul de față. Către aceștia ne adresăm când ne exprimăm convingerea, care purcede din nemărginită iubire de neam, că: grozav păcătuesc contra națiunii sale care mai continuă această luptă fratricidă.

Celor cu inimă curată, cari sunt conduși numai de interesele poporului, nu le va fi greu să sisteze atacurile nevrednice. Să îngroape dar armele, cu intențiunea de a le desgropa atunci, când interesele neamului nostru pretind ca cu toții să luptăm umăr la umăr, contra dușmanului comun!

*Bate vântu frunza pică
Inima mi se despică
De durere și de chin
După Raftu din Seghedin.*

*Verde'i bradu și stejaru,
N'a fi tot cum vrea dușmanul
Pune-om umăr doi cu doi
Și-o mai fi cum vrem și noi.*

Dincolo e o lume pe care nu o cunoaștem și nu o prețuim îndestul.

Anul trecut, la Blaj, s'a dovedit puterea de energie a românilor Transilvăneni. Erau acolo reprezentati 3½ milioane de frați, cei doi mitropoliți, și toți episcopii fără deosebire de confesiune, toți frunțașii și 20,000 de tineri...

La Blaj, ce mare înțeles aveau unele cuvinte: *Mitropolitul Mihályi se ruga: „Ferească Dumnezeu să dau eu moșia părinților mei fie... Dar bătrânul vigarus și înțelept, mitropolitul Meșianu, binecuvânta:*

„Asociațiunea să fie izvor nesecat de cultură, religioasă, morală și națională, spre folosul iubitului nostru neam“.

Dar la Brașov ce emoțiune încălzi sufletele când *părintele protopop doctor Saftu*, la sărbătorea punerii pietrii fundamentale a internatului român, lovind de trei ori piatra cu ciocanul, zise cu voce puternică:

„Pentru întărirea bisericii și a neamului“.

Trebuie să mărturisim că dincolo este un puternic focar de energie națională. La noi energia

se desfășură în mai multe direcțiuni și „legiunea celor cari luptă pentru neam nu poate întrece focul și energia fraților noștri de dincolo.“

*

Să dăm dar tinerimii noastre o educațiune întemeiată pe dezvoltarea energiei fizice și intelectuale, ferindu-o de toate formele negațiunii existente, de visul Nirvanei și de lenea contemplativă.

Să o deprindem a căta fericirea în lupta personală, în sentimentul propriei superiorități și a scoate din viață cu curaj tot ce ne poate da bun nouă și semenilor noștri.

Nu dulce farniente... ci luptă-te necontenit, sprijinindu-te prin tine însuși, și vei învinge în virtutea energiei de care ai dat dovadă...

*

Să impune dar să facem să triumfe un regim școlar care să dea tinerilor complectă dezvoltare a capacității personale — *fizice*, prin igienă și gimnastică, și *intelectuale* cu condiția tăriei caracterului. *Astfel vom practica cultul energiei.*

Dar să ne ferim a slei energia tinerimei în efortări intelectuale prea abstracte — căci victoria în cele din urmă va fi a celor rezistenți, nu a celor slăbiți.

O complicitate culpabilă oficială, o crimă chiar, e regimul școlar actual, care se îngrijește în chip ridicul de sănătatea tinerilor. În Suedia e norma ca dimineața să se învețe, iar după amiază să se facă exerciții fizice.

Regimul școlar trebuie să pregătească batalioane de oameni, muncitori și bravi, mândri și energici, iar nu cote istovite de umiliți, solicitanți de slujbe.

Să nu prețuim mai mult pe acei ieșiți ca paraziți din moșteniri, sau pe acei cu vieți dăruite de recomandațiuni și favoruri.

Vieța parasitară zace în vermină și stinge energia; iar cea cerșită se țirește în umilință.

Nu aceștia intrupează conștiința și vigoarea unui neam, ci aceia cari fac din zilele lor scriptoare de energie, un lanț de fapte, izvor sfânt al ridicării lor și a neamului...

Aceștia sunt individualitățile cari sau ridicat prin ele înșile, prin energia și tenacitatea care le-au întărit caracterul și le-au stabilit ierarhia față cu contemporanii. Ei sunt eroii energiei individuale care fecundează energia colectivă.

Țineți sus, inima voastră fragedă — tinerilor —; dați căldura sângelui nostru generos unui ideal mare, munciți, zi și noapte, spre a-l atinge.

Nu vă lăsați pradă gândirilor mici sau nădejdei care e mai rea decât toate, și mai ca seamă nu înghenunchiați pentru făgădueli cari vă apropie de viața robilor. Nu așteptați, voi tineri și viguroși, care aveți conoară în voi înșivă, mili și sprijin dela alții.

În voi înșivă, în inima voastră, e focarul energiei în care se topec și se oțelesc armele izbânde și idealului celui mui înalt...

*

Rezolvirea proiectelor militare prin un provizoriu. „Reichspost“ a publicat un comunicat din care reiese că planul de a rezolva reforma militară prin un provizoriu, încă nu este abandonat. În legătură cu acest comunicat din cercurile guvernamentale se publică următoarele:

„Un politician austriac și-a exprimat în „Reichspost“ dorința a se face un provizoriu în chestia reformei militare, deoarece în felul acesta se va ajunge mult mai ușor și mai cu succes la urcarea contingentului recruților, decât prin primirea reformei militare actuale. Din cercurile competente din Viena i-se comunică lui „Budapesti Tudosit“, că aceasta poate să fie dorința unui politician prea puțin orientat. Intreagă propunerea aceasta nu se poate însă lua în serios, pentru că cercurile conducătoare snt absolut sigure despre aceea, că proiectul prin care se intenționează un provizoriu, toți factorii competenți îl țin deocamdată cu totul nediscutabil. Cercurile din Viena presupun, cu tot dreptul, că convorbirea aceasta cu un politician austriac emanează din cercurile maghiare.

*

O eventuală disolvare a parlamentului. Un bărbat de frunte, care în zilele din urmă a fost în audiență la M. Sa împăratul a declarat unui colaborator dela „Neues Wiener Tagblatt“ următoarele:

„Partidul justhrist în scurt timp se va convinge, că toate combinațiunile lor sunt făcute pe o bază greșită. Ideea unui provizoriu nu mai este actuală.

În toate cercurile se știe, că M. Sa împăratul dorește rezolvirea definitivă și că în Belvedere realizarea reformei militare se consideră de necesară și utilă. Proiectul pentru un provizoriu este deja al istoriei. Dacă Héderváry va vedea, că partidul justhrist în 2—3 săptămâni nu-și va schimba atitudinea pe la sfârșitul lui martie va dizolva parlamentul. În cazul acesta delegațiunile vor fi convocate pe mijlocul lunei lui martie, cari vor vota un nou provizoriu budgetar.

*

Memorandul slovacilor. Astăvară șefii partidului naționalist slovac au prezintat primului ministru contele Khuen-Héderváry un memorandum, în care cereau ananarea doleanțelor lor, între altele abrogarea legii școlare a lui Apponyi și înființarea mai multor școli medii slovacești. Primul-ministru a răspuns deputațiunii cari se prezentase la el, că va aprecia toate cererile din memorandumul lor cari sunt legale și achitabile. Deoarece iscăliții memorandumului n'au primit până acuma răspuns la memorandumul lor, Paul Mudromy, cunoscutul luptător slovac declară în numărul mai recent al ziarului „Nar. Nov.“, că slovacii vor publica acum în întregime textul memorandumului, pentruca să arate Europei situația slovacilor din Ungaria.

Un „apel“

Dintr'un sat al întunecatei dieceze a Gherlei vine până la noi un strigăt atât de stăruitor, atât de mișcător, încât nu credem să existe român de inimă să nu se înduioșeze pentru sfânta cauză ce apără.

Acela care-și ridică glasul astfel este un preot, este preotul comunei Nima din dieceza Gherlei tractul Szolnok-Doboka.

Nu știi dacă nu comit o imprudență dându-l astfel în vileag, dar nobila zbuclimare a acestui suflet distins m'a mișcat atât de mult, încât mi-ar părea o greșală de neiertat să las în întunec o pildă atât de frumoasă cum este aceea a acestui preot care în epoca „congruelor“ știe să găsească cuvinte atât de vibrante pentru a salva „poporenilor“ săi o școală.

„Acuma în mai multe rânduri am cutezat a vă incomoda cu rugarea, ca să binevoiți a publica în foaia „Românul“ starea tristă în care ne aflăm. Înainte de toate însă vă rog să binevoiți a asculta împrejurările în care ne aflăm, ca astfel, cunoscând cauza, să binevoiți a ne face un „apel“ la toată suflarea românească, să se îndure a veni în ajutorul nostru, fiecare după putință ca să putem transforma școala excepționată de minister, să corespundă legilor școlare și eventual să ne adunăm ceva și în fondul cultural al școlii“.

Acesta este obiectul „apelului“ părintelui paroh al comunei Nima.

„Eu nu sunt printre colaboratorii ziarului „Românul“, ci numai între cititorii lui“.

zice mai departe veneratul preot, de aceea:

„nu mă simțesc apt de a compune un „apel“ pentru aceea vă descriu în această epistolă lungă toate împrejurările și greutățile cu cari susținem școala“.

„Am alăturat și o scriptă oficioasă în limba maghiară, venită dela ministru pe calea consistențelor, în care ni-se excepționează edificiul școlar, ca necorespunzător legilor și altă scrisoare oficioasă dela inspectorul regesc din Dej, prin care ne provoacă, ca să suplinim, respective, să întregim leafa învățătorului dela 700 la 1000 cor. din lada bisericeii și totodată și quinquenalele“.

Pentru acest „apel“ cu toată modestia ta angelică, noi sfinte părinte, nu vom

face decât să-ți dăm cuvântul cât mai des Sf. tale.

Căci nici o artă din lume nu va apăra mai bine cauza ce te zbuclimă ca elocvența ta simplă, omenoasă, vibrantă de cea mai sinceră grijă și durere.

Nici un cuvânt oricât de măestrit nu va putea străbate mai lesne la inimă decât cuvântul tău cumpătat și duios care pornește deadreptul din inimă.

În mari pagini scrise cu slovă mărunță și plină de grijă ca să nu scape vre-un amănunt, vre-o afirmare nedovedită, părintele Gheorghe Manul din Nima ne arată suferințele îndelungi răbdate de parohienii săi viteji spre a-și mântui școala lor confesională:

„Va cădea curios cum de și azi mai sunt învățători, cari nu sunt asigurați cu salariu de 1000 cor. anual, după cum prescrie legea. În comitatul Szolnok-Doboka sunt mai multe școli unde nu este întregită leafa învățătorului“.

Arată apoi dificultățile ce le întâmpină din partea guvernului care pe de-o parte-i somează să se conformeze cu legea, plătiind învățătorului salariul de 1000 de cor., de altă parte refuză a da ajutorul de stat; cum au fost părăsiți de un învățător și cum stă să le plece acum și actualul învățător și urmează:

Încă în anul 1896 guvernul a pus în coastele școlii noastre confesionale „școala milenară de stat“. Atunci învățătorul nostru, nu avea numai 250 floreni, adică 500 cor. anual. La anul 1891 s'a ridicat prin guvern, leafa învățătorilor confesionali, la 600 cor. Am făcut, ce ne-a ajutat „bunul Dumnezeu“ și am susținut școala românească, dar Apponyi cu art. de lege XXVII din 1907 a pus capăt la toate. Și nici acum nu ne-am pierdut de tot nădejdea, am mai ridicat din propriul nostru dela 600 cor. la 700 cor. plata învățătorului și de atunci abia mai năzuim.

„Inspectorii școlari în mai multe rânduri m'au provocat, ca să mă învoiesc și eu la sistarea școlii confesionale, promițându-mi ceriul și pământul. Eu nu m'am învoit. Sunt în comună câțiva proprietari maghiari, apoi notariul și primarul ungar, în toate ocaziunile nu înceată a sfătui poporeni, ca să se lepede de școală și să nu o susție cu atâta greutate. Toate înzadar. Acuma după ce școala de stat s'a mutat în casa cea nouă edificată, care e mai corespunzătoare, decât școala confesională, inspectorul regesc din Des, deși nici acel edificiu nu corespunde prescrierilor legilor școlastice, a scris la ministru de culte și instr. publică, ca să ne excepționează edificiul școlii noastre. Ceeace fără întârziere a și urmat. Acuma stăm mai rău de cât mai înainte. Pentru aceea nu sunt liniștit, până nu voi aduce la cunoștința neamului românesc starea tristă în carea se află școala noastră, cugetând, că o da Dumnezeu și se vor îndura să sară în ajutorul nostru. E lucru cunoscut, că cu câtă grijă și răfinărie se silește guvernul a ne mânca școlile. Așa inspectorul din Dej prin protopretorele din Gherla, a poruncit, ca în școala confes. din Nima să nu permită de cât numai 29 de învățăcei, și toți ceialți să-i conducă în școala de stat, carea firește i încapă mai bine și e corespunzătoare pentru mai mulți. Așa la începutul anului școlastic 1911-12 toți românii s'au înscris la școala confes. dar inspectorul din Dej prin protopretore cu antistia comunală ne-au golit școala confes. și pe băceții românilor i-au silit să se înscrie la școala de stat lăsându-ne nouă abia 35 prunci școlari“.

„Acuma au trecut 16 ani de când haita, maghiarizatoare din comitatul Szolnok Doboka unelțește la nimicirea școlii noastre confesionale, din comuna Nimei. Maghiarizarea o săvârșesc pe liniile principale, din sat în sat.

Dar care este cel mai înalt ideal? Noi înșine? familia, orașul sau țara în care trăim?... Nu... — este altul mai mare care le cuprinde pe toate acestea. E neamul, e rasa, care păstrează comoara trecutului nostru de glorie și lacrimi...

Este ceva în lume mai presus de bogăție și de bucuriile materiale, mai presus decât sănătatea chiar și decât viața trecătoare, este marelui ideal, care călăuzește un neam, ca o stea, din strămoși la strănepoți...

Cătră neam, trebuie dar îndreptate eforturile culminante ale energiei noastre.

Și dacă ceva sfânt și mare poate arunca o strălucire peste amărăciunile sau întunecul zilelor noastre ce se scurg trăgându-se printr'un noian de preocupări mici și materiale, e clipa când simțim sufletul nostru încălzit de focul iurii de neam...

Dar pentru împlinirea unui mare ideal colectiv, trebuie ridicată energia colectivă și întărite condițiunile materiale. Trebuie luminat poporul ca să priceapă idealul.

Idealisti, poeții să-l conceapă și să-l caute, realiștii să pregătească energia acțiunii. Căci ce prețuște pentru o națiune, omul învățat sau cel cu avere, dacă-i lipsește avântul necesar jertfei pentru ideal.

Eroii idealului pare că se ridică cătră culmile cele mai înalte ale existenței, abia zăresc o licărire din fermecata rază a acelor stele depărtate și transfigurați pare că au concentrat în ei atâta forță sau acel ideal, încât au credința că prin energia lor vor putea printre toate râpele și stân-

cele să atragă acolo sus, multimea ce pare pierdută în întunecimele văilor.

Au virtutea din soare eroii idealului, aceiași forță naturală care mișcă marele astru, aceiași e și resortul energiei lor, și cum soarele încălzește și dă viață, astfel ei înflăcărează simțirea și o înalță.

Să fim apostoli, ai cultului energiei, dar să nu închinăm energia noastră decât unui mare ideal, și cel mai mare ideal pentru noi este lumina-reca poporului și unitatea națională.

Conferința d-lui Nicolae Bălănescu expusă într'o formă literară aleasă, a fost răsplătită cu sgomotul unanim al aplauzelor mult repetate de auditoriul, domni și doamne, care a umplut sala ateneului.

Tinerimea, cu deosebire, a putut lua prețioase învățăminte din comoara de idei sănătoase pe cari conferențiarul cu nobila dicțiune a convingerei adânci, a știut să le infiltreze în toți cari au avut fericirea a-l asculta. De altfel conferințele domnului Nicolae Bălănescu, care este și un orator parlamentar de seamă, totdeauna sunt ascultate cu plăcerea înțelegerii rosturilor superioare ale culturii pe care tribuna ateneului din capitală trebuie să le reprezinte.

Și cu prilejul acestei din urmă conferințe, domnul Nicolae Bălănescu ni-s'a arătat că face parte din apostolii neamului cari știu să cultive cu credință idealurile noastre naționale și sociale cărora din toată inima și cu toate ostenețile știe să-le jertfească din bogăția cunoștințelor la cari i dă dreptul cultura sa aleasă și darul de a ști vorbi frumos.

Cu liniile laterale deocamdată nu 's bat capul. Comuna noastră, încă cade în linia principală, și așa cu tot precisul voesc să ne despoaie de școală.

„Poporul din comuna noastră e sărac, cauza sărăciei lor este, comasarea din anul 1874—8“, ne spune acest iubit preot voind parcă să-și scuze pe bravii săi parochieni de „apelul“ ce trebuie să facă. Și după ce expune amănunțit cum prin aplicarea bandedească a. acestei legi, poporenii, care înainte se găseau în stare foarte bună, au ajuns astăzi la sapă de lemn, ne dă apoi lamuriri asupra numărului lor.

„Comuna Nima consta din 190 fumuri, din acestea 25 fumuri să fie unguri și 5 fumuri străini jidani și țigani, restează 160 fumuri curat români. Din aceștia, cam 70 fumuri nu au nici casă de locuit. Restul de 90 fumuri, jumătate, adică 45 de fumuri afară de casă și grădină, mai posedă câte 2 sau trei jugăre extravilan, iar cealaltă parte din urmă posedă ceva mai multe jugăre de pământ extravilan“.

Apoi veneratul părinte continuă precum urmează, încheind:

„După cele arătate până aci, v'am arătat, cum și în ce ce împrejurări am susținut școala confesională, din loc. Am arătat că de 16 ani încoace, cu toate ademenirile totuș, nu ne-am lepădat de școala noastră. În fine v'am arătat, că comuna noastră este curat românească, afară de un număr disparent de unguri și câțiva jidani și țigani. Tot odată v'am arătat și starea materială a poporenilor mei. De unde reiese că din propriile noastre puteri, nu putem susține școala românească confesională, având în coastă școala de stat. E lucru știut, că legile școlare din 1907 art. XXVII, într'un § zice, că ajutorul de stat la școala confesională acolo, unde este școală de stat, nu se dă, dacă astfel pretind interesele statului maghiar“.

„Astfel stând lucrul, zice mai departe veneratul părinte, *poporul român din comuna Nimei, comitatul Szolnok-Doboka situată în dieceza Gherla (Szamosújvár în Ungaria) este silit: a apela la inimile generoase ale fiilor poporului românesc, ori unde s'a așia în Ungaria, România, Bucovina, Basarabia, Macedonia, Bulgaria, Serbia sau în America, la toate instituțiile financiare din patria Ungaria și din străinătate, la toate despărțămintele „Ligei“, din România, la toate societățile teatrale din România, precum și la ministrul de culte și instrucțiune publică a României, precum și la boerii și bogății neamului românesc, ca să se îndure fiecare din obolul lor a a conferi cât de puțin pe altarul culturii românești ca astfel din filerii adunați, să ne putem transforma școala, conform prescrișilor legii școlare, și să ne mai adăugăm și un cât de modest, fond cultural pentru susținerea școlii noastre românești gr. cath. din Nima (Nema). Glasul alor 830 suflete românești să adresează, către toată suflarea românească, că flecare să grăbiască a ajuta pe acest popor amenințat de maghiarizare până încă nu e târziu! La caz, că „Apelul“ nostru va afla răsunet la inimile generoșilor donatori, atunci sunt rugați, ca tot felul de daruri bănești, să se adreseze la veneratul consistoriu gr. cath. din dieceza Gherlei pe numele școlii gr. cath. din Nima, comitatul Szolnok-Doboka, Ungaria.*

(ss) Gheorghe Monu,
preot gr. cath.

(ss) Lazar Dumitru,
curator prim.

(ss) Vasile Iancu,
controlor v. curator.

Apoi într'un post scriptum:

Spectate domnule director!

„Acum din nou, m-am nuzuit să vă pun înainte materialul, din care, vă rog, ca să binevoiți a compune după plac și dupăcum Spect. D-voastră știți mai bine, un apel, ca să ne putem și noi mângăia, colectându-ne cât de cât ceva, dela publicul românesc pentru școala noastră săracă și lipsită de mijloace, care e pe pragul nimicirii totale. Eu nu știu, nu am praxa și destoinicia de a atrage atențiunea publicului, fără dacă Spect. D-voastră v'ați îndura să luați la mână cauza școlii noastre și să ne sprijiniți cauza noastră, atunci după bunul Dumnezeu, am speranță, că cauza noastră ar fi salvată.

Rugându-vă încă odată, ca să ne faceți un „Apel“ și să să desveliti starea noastră publicului român, dupăcum știți Spect. D-voastră sunt etc...

Nima, la 12 faur 1912.

Iată am satisfăcut dorința veneratului preot dela Nima. Dacă nu întregul neam românesc, cel puțin o mare parte a lui va afla din coloanele noastre de lupta pe cât de obscură pe atât de vitejească și de meritoasă ce se duce într'un colț de țară uitat de Dzeu pentru a se mântui o scânteie de lumină românească.

Ajunși la sfârșitul puterilor cu sufletul plini de evlavie și de credință își ridică glasul către întregul neam românesc în care cei de acolo, din acel colț, unde lupta aprigă nu a dat timp scepticismului să se furișeze, au cea mai desăvârșită încredere.

Terminând unim și noi glasul nostru cu al părintelui G. Manu din Solnoc-Dobăca și cu al vitejilor săi „poporâni“ rugând pe românii de inimă să le vie în ajutor.

Fiecă speranța caldă și neînvinșă ce ei o au în dărnicia și noblețea acestui neam să nu se desmintă.

Sumele se vor adresa la conzistorul gr.-cat. a diecezei Gherlei pentru școala din Nima, tractul Szolnok-Doboka, Ungaria.

„Românul“ se înscrie cu 50 cor.

D. Mișu la patriarhul ecumenic. O telegramă din Constantinopole a adus știrea despre vizita făcută de d. Mișu, ministrul României, la patriarhul ecumenic. În această privință, „La Liberté“ din Constantinopol scrie următoarele:

Duminecă, la ora 11 dimineața, E. S. d. Mișu, ministrul României, a făcut o vizită patriarhului ecumenic la Fanar. D. Mișu, care era însoțit de atașatul militar al legățiunei, a fost primit cu onorurile datorite rangului său și condus în biroul oficial al patriarhului, care îl aștepta.

Intrevederea a fost foarte cordială. Convorbirea, deși academică, a demonstrat bunele dispozițiuni cari există deoparte și de alta în ce privește cele două biserici și cele două națiuni.

Patriarhul cunoscând limba română, fiindcă a servit în tinerețe ca diacon în România, și ministrul știind grecește, convorbirea s'a făcut alternativ în cele două limbi.

E. S. d. Mișu, la plecarea, exprimând dorința de-a vizita biserica patriarhiei, a fost condus acolo de marele vicar.

După „Tachydromos“, d. Mișu, înainte de-a vizita pe patriarh, a informat despre intenția sa pe ministrul de externe, care, la rândul său, a informat despre aceasta pe colegul său de justiție și culte.

Conflictul dintre Keviv și lordul Kitchener. Ziarele din Constantinopol anunță din Cairo, că o ruptură s'a produs între Keviv și lordul Kitchener.

O încordare domnea de mult între ei, a cărei cauză stă în faptul că lordul Kitchener s'a amestecat în toate chestiile administrației căutând să influențeze chiar asupra constituirei anturajului kedivului.

Zilele trecute lordul Kitchener a cerut ca kedivul să se mute din palatul Kumba în palatul Abdiu, care se află mai aproape de dânsul, pen-

trucă nu dispune de mult timp pentru vizitele sale la kediv.

Această cerere kedivul a considerat-o ca o insultă personală și a rupt orice legătură cu lordul Kitchener.

În jurul alianței austro-rusă. În cercurile diplomatice din Viena se zice că nu este vorba de o alianță austro-rusă și nici măcar de o înțelegere cu caracter permanent pentru menținerea păcii în Balcani, ci numai de hotărârea de a face ori-ce intervenții în comun de câte ori împrejurările vor cere.

Călătoria prințului de Wales. Prințul de Wales va întreprinde în iulie și august o călătorie la Gibraltar și Malta. Se așteaptă în curând o vizită a prințului de Wales la Curtea din Berlin.

Convenția turco-bulgară. Prolungirea convenției provizorii comerciale turco-bulgare până la 18 martie st. n. 1913, s'a publicat.

Sedința parlamentului italian. Proiectul anexiunii. De când italienii au început războiul de cucerire a Tripolitaniiei, ieri s'a întrunit pentru primădată parlamentul Italiei. Sedința parlamentului a fost deosebit de interesantă. Guvernul a prezentat proiectul de lege prin care Italia anexează Tripolisul și Cirenaica. Proiectul a fost primit atât în cameră cât și în senat cu o însuflețire de nedescris și fără ca vre-o voce disonantă să fi conturbat frumoasa manifestațiune națională. Sedința s'a ținut în modul următor: Președintele Marcora a deschis sedința printr'o vorbire însuflețită, aducând laude armatei, care prin felul cum a știut să lupte și prin sacrificiile eroice ce a făcut a atras atenție și admirație întregii lumi.

Intreagă Italie e mândră de armata sa. Să plângem pe cei căzuți — spune vorbitorul — dar să ne amintim cuvintele acelor martiri cari au zis: *Cine moare pentru patrie, a trăit destul.* Cuvintele acestea au fost aprobate într'un mod însuflețit. Intreagă sedința a fost o demnă manifestație națională. Strigătele: *Trăiască Italia. Trăiască armata!* urmează fără întrerupere. A mai vorbit fruntașul deputat Saseva, apoi ministrul de război Spingardi. La vorbirea ministrului toți deputații s'au ridicat manifestând îndelung pentru armată. Mai vorbește ministrul marinei, în urma căruia președintele constată că proiectul e unanim primit de cameră.

La cuvântul apoi primul ministru Giolitti, care este primit cu aplauze furtunoase. Ministrul cetește proiectul prin care se legitimează suveranitatea Italiei asupra Tripolisului și Cirenaicei. Membrii camerei se ridică din nou ascultând în picioare cuvintele ministrului. Când ovațiunile se termină ministrul provoacă camera, ca să însărcineze o comisiune de 24, cu desbaterea proiectului de lege al anexiunii.

Proiectul ministrului a fost primit cu mare însuflețire. În senat proiectul de anexiune a avut aceeaș primire.

Capitala ca și întreaga Italie este însuflețită de actul guvernului, care e rezultatul nenumăratelor jertfe aduse de armata italiană.

Un incident penibil între Nichita și țarul Rusiei. În cercurile curții din Petersburg se vorbește de un incident foarte neplăcut ce a avut loc între regele Nichita și țarul, înaintea prânzului de curte, ce s'a dat în onoarea oaspetelui muntenegrean.

Regele s'a plâns țarului că Muntenegrului i se împiedecă ori ce dezvoltare politică și economică și prin aceasta i s'a creat o astfel de situație, care neapărat va face să isbucnească cât mai curând războiul.

La acestea țarul foarte agitat a răspuns, că, despre războiul nici nu se poate vorbi și că chestiunea aceasta nu e dintre cele ce ar trebui a se aduce în discuție. A mai adăugat apoi foarte pornit oaspetelui său, că e bine să se mulțumească cu bogatele sprijine bănești și să renunțe la politica aventuriosă. Niciodată de aci înainte să nu mai promunțe cuvântul: războiul.

Nichita a răspuns că locuitorii Muntenegrului fără ajutor economic din afară de bună seamă se vor prăpădi.

Calmat de această declarație, țarul a revenit și a asigurat pe Nichita că întru cât va depinde de el, guvernul rus va face totul, că va încerca să înduplece grupurile: englez și francez la finanțarea drumului de fier Dunărea--Adriatică.

† Dr. Liviu de Leményi

Pe neașteptate, ca o veste grozavă și de necrezut ni-a sosit ieri către amiazi știri, că dr. Liviu de Leményi a răposat ieri noaptea în Sibiu. Ca trăsnetul ne-a lovit știrea aceasta, căci îl știam sănătos și întreg pe bărbatul acesta iubit de toți români. Era să nu credem știrea, dacă ea nu ni-ar fi venit dela însuși ginerele răposatului, dela d. profesor seminarial dr. Crăciunescu din Sibiu. Un atac de apoplexie i-a curmat viața.

Dr. Liviu de Leményi a răposat în vârstă cea mai frumoasă a bărbăției. Născut dintr'o nobilă familie română dr. Liviu de Leményi după terminarea studiilor sale gimnaziale și juridice în Brașov și Sibiu a intrat în serviciul administrației comitatense și a ajuns subprefect în cercul Selistei. Nu s'a simțit însă niciodată deplin mulțumit în situația aceasta și în urmă s'a și lăpădat de ea și a deschis cancelarie advocațională în Sibiu. În curând s'a remarcat prin distinsele sale calități morale și intelectuale. A luat parte intensă la toate acțiunile publice românești. Și în toate corporațiunile noastre bisericesti, culturale, economice, politice, cuvântul lui dr. Liviu de Leményi trăgea greu în cumpănă prin puternica sa logică, prin curățenia gândurilor sale și în urma lipsei desăvârșite a oricărui interes propriu personal.

A fost membru aproape în toate comitetele diferitelor instituțiuni românești: în comitetul național, în direcțiunea „Albinei”, în comitetul Asociațiunii, deputat sinodal și congresual, șasor consistorial, membru în comitetul institutului de credit „Furnica” din Făgăraș, reprezentantul românilor la universitatea săsească, membru în comisia municipală a comitatului Sibiu, președintele clubului național român din acelaș comitat.

În politică era pesimist convins. Intellect distins însă dr. Liviu de Leményi știa prea bine, că în viața de partid nu convingerile proprii sunt cele mai de preț, ci solidaritatea și unirea tuturor forțelor la muncă pentru scopul comun. Astfel dr. Liviu de Leményi s'a supus majorității activiste și însuși a primit în două rânduri candidatura în cercul electoral Sassebeș.

Ajunsesese atunci într'o situațiune curioasă. Primarul orașului era și este un sas, d. Dörr, socrul lui dr. Liviu de Leményi. Socrul sas în tabăra guvernului, ginerele român candidatul național român. Și s'a întâmplat minunea că toți, dar absolut toți românii cu drept de vot au votat pentru candidatul național român. Răposatul dr. Liviu de Leményi era cu drept cuvânt mândru de această puternică manifestație românească.

Ca membru în comitetul național răposatul era sincer iubit de toți colegii săi. În cele mai grele situațiuni mintea sa ageră știa să afle totdeauna soluțiile cele mai fericite.

Lipsa lui dela vre-o ședință se simțea foarte greu. Dar numai rar de tot lipsia, ci dinpotrivă își împlinea datoria sa față de comitet cu rară punctualitate.

În timpul din urmă era adânc mâhnit pentru ruptura ce se făcuse în partid prin desidența „Tribunei”. Era chiar de părere că ar trebui convocată conferința națională pentru a pune sfârșit anarhiei din partid.

Toți românii buni legau mari speranțe de viitorul politic al dr.-lui Liviu de Leményi și îl vedeau deja ca vicepreședinte al comitetului național.

Năprasnica moarte ni-a tăiat toate nădejtile.

Cum am spus, dr. Liviu de Leményi a avut de soție pe fiica primarului dela Sassebeș *Eleonora Dörr*. Totuș casa lui a fost casă curat românească și familia lui este una dintre cele mai românești familii din Sibiu, iubită și stimată de toți locuitorii orașului.

Pe răposatul îl deplâng fiicele sale Liviu măr. dr. Crăciunescu, Valeria, Maria, dr. Eleonora, Vera măr. Bohățel și un fiu Liviuș iurist în Cluj.

Inmormântarea se va face mâne duminică la 2 ore după amiazi în Sibiu. Prohodul îl vor sluji protosincolul *dr. Eusebiu Roșca, preoții Vasilie Bologa și Mateiu Voileanu.*

Din Arad s'au trimis până acum următoarele condoleanțe:

Dr. Crăciunescu — Sibiu.

Indurerat de pierderea bravului român roș mijlocește familiei adânc simțite condoleanțe.

V. Goldiș.

Văd. dr. Leményi, — Sibiu.

Cu sufletul cernit de durere ne închinăm memoriei distinsului fiu al neamului nostru. Dumnezeu vă trimite mângâiere.

„Românul”.

Scrisoare din Iași

Raport

cu privire la banchetul pentru sărbătorirea aplanării afacerii Vaida-Goga

(Sfârșit.)

Toastează apoi d. *M. Sadoveanu* care pune în lumină însemnătatea faptei d-lui Stere, care a știut să arate că de-asupra tuturor stă o datorie, pe care dânsul a știut s'o îndeplinească.

D. *C. Stere* dă cetire apoi următoarei telegrame primite din partea poetului Goga: „Din pragul temniței îți trimit îmbrățișările mele”.

Urmează apoi d. *prof. Matei B. Cantacuzino.*

Nu merit — zice d-sa — nici cuvintele de mulțumire pe cari mi le-a adresat d. Halița, nici mulțumirile primirei d-voastre — (azistența „care sunt sincere”) — pentru că rolul meu a fost ușor și n'am avut decât să urmez incursiunile inimii mele.

Am crezut să particip la această serbătoare, pentru că ea e o ocazie în care certele dintre noi dispăreau, o serbătoare în care nu putea fi vorba de una din acele uricioase lupte. O asemenea ocaziune era bine venită pentru mine, care am o profundă oroare de aceste lupte când iau un caracter personal, și îmi era cu atât mai ușor s'o fac, cu cât această serbare ne duce gândul la sentimente mai presus de conștiința noastră. În această serbare era vorba de un concetățean, de un eșan, — și eu î-s eșan din vârful capului, până la picioare — zic, că era vorba de un eșan, pe care-l iubesc și de aceea vă spun, așa trebuia să fie pentru că am oroare de luptele personale și pentru că sunt prieten cu Constantin Stere.

Domnilor, fiecare dintre noi a făcut experiența că uneori ne rămâne o impresie copilărească; o asemenea impresie am avut în ceea ce privește frații din Ardeal.

În 66 veneam cu familia din străinătate; am

ajuns în Oradea-mare și am intrat într'un han. Era zi de târg, atunci la geamul hotelului, un băețel — eram eu — se uita afară, când în țară străină a văzut portul românesc.

S'a întâmplat, că *Matei* a dispărut; vine vremea mesei, nu-i, au urmat căutări până târziu, pânăce în fine bietul tata m'a găsit jucându-mă cu copii români.

După explicațiunile date, tata m'a sărutat și atunci am simțit emoția, mi tremurau mâinile când m'a luat înapoi.

(Azistența intrerupe, strigând trăiască memoria boerului moldovean Vasile Canta).

De atunci de câte-ori trec prin Transilvania și când mă gândesc la frații din Ardeal, amintirea aceasta mi-a rămas, și simt și acum aceeași bătaie de inimă.

Și domnilor, după cum e adevărat că fie-care om își are îngrădita în partea inconștientă a sufletului toate sentimentele adunate de veacuri, tot atât de adevărat este că și la un popor există o comunitate de limbă, de origină, de dureri și de suferinți.

Iată de ce după cum zicea Stere toată durerea fraților de dincolo, e durerea noastră, iar rușinea lor e rușinea noastră, pentru că noi le simțim, pentru că fie români din regat, fie frați dedincolo, tot o singură inimă avem cu toții și iată de ce e bucurie la noi, când e bucurie acolo și durere la noi, când durere e acolo.

Serbarea aceasta este exclusiv a Iașului cultural pentru că sufletul unui popor nu stă în politică, ci în cultură.

Toată cultura neamului românesc, toată poezia noastră, fie de aici, fie de dincolo, e eterna doină de durere; prin ea se exprimă toate durerile unui neam mult pedepsit dar mult iubit de Dumnezeu.

De aceia Iașul cultural, prin Stere care a început opera de împăciuire, trimite fraților de dincolo un cuvânt de frăție.

Atât am putut face și numai atât. Vieța lor e deosebită de a noastră și e prudent să nu ne amestecăm, de cât prin a le trimite un cuvânt de frăție.

Termin, zicând că frăția noastră, să o ducă Stere fraților de dincolo. (Aplauze și urale prelungite).

În locul d-lui *Bădărău*, pe care o afacere grabnică îl făcuse să părăsească sala, d. *L. Antoniu* toastează pentru „Vieța Românească”.

D. *Al. Stan* aduce salutul Ligei Culturale, secția Piatra N.

D. *C. Hoșș* arată meritul covârșitor al d-lui Stere de a fi fundat revista „Vieța Românească”.

Dupăce mai vorbesc d-nii *Gh. Ghibănescu* și *Căpitan Palade*, ia cuvântul din nou d. *C. Stere*, pentru a mulțami azistenței pentru cuvântul de îmbărbătare pe care îl dă.

Nu s'a stins în inima mea — zice d. Stere — credința că încurând o să vă pot aduce o veste îmbucurătoare, aceea că încurând se vor strânge în jurul steagului partidului național din Ardeal, toți românii.

Se dă cetire apoi următoarei telegrame, care provoacă o însuflețire de nedescris:

D-lui *Mihală*, președintele clubului național român *Dés*.

Intreaga suflare românească, din regat, reprezentantă prin distinsa intelectualitatea Iașului sărbătorind împăcarea dintre fruntașii ardeleni Vaida și Goga, datorită patrioticeii intervențiuni a iubitului și fruntașului nostru concetățean C. Stere, vă trimite cuvântul împăciuitoare de îmbărbătare în dreapta și frumoasa luptă ce o duceți pentru afirmarea drepturilor neamului românesc din Ardeal și Ungaria.

Prin această telegramă ieșenii dau dovada celei mai depline recunoașteri a comitetului partidului național român din Ardeal, singurul care poartă greaua răspundere a neamului românesc de peste munți.

În tot timpul banchetului, care s'a terminat la ora 11 p. m.: muzica regimentului 13 de infanterie a intonat diferite arii naționale și străine, mărirind și mai mult entuziasmul comensurilor.

Șt. P. Moldovanu.

Impertinențele lui „Bud. Hirlap“

— În chestia episcopiei gr.-cat. maghiare. —

În numărul său de ieri ziarul „Budapesti Hirlap“ scrie următoarele o-brăznicii în legătură cu conferința dela Blaj:

„Zilele trecute am anunțat, că în castelul mitropolitan din Blaj a avut loc o conferință, care a votat un decis în contra înființării episcopiei gr.-catolice ungurești. Acum primim știrea, că Demetriu Radu episcopul gr.-cat. din Oradea mare a plecat la Viena ca misiunea, ca să predeie nunciaturii memorandumul de protestare elaborat de către conferința din Blaj și totodată să stăruiască pentru zădărnicișca înființării episcopiei ungurești.

Această procedură a prelaților români este incalificabilă. Românii își au în țara aceasta biserica lor națională, însă ei voesc să împiedece ca și ungurii să obțină ceea ce ei au deja. Iar în fruntea acțiunii acesteia de subminare stau episcopii, membrii casei magnaților din Ungaria, unel-tind în contra națiunii maghiare, pe care o vestesc lumii întregi ca tirană și sfărâtoare de derpturi.

Dacă există perfidie în lume, apoi aceasta de bună seamă aparține acelei categorii...

Dar trebuie să mai amintim încă un moment foarte caracteristic și scandalos. La conferința din Blaj au luat parte episcopii, membrii capiturilor și protopopii; precum și dr. Iuliu Maniu, fost deputat, dr. Alexandru Vaida, deputat și Ioan Mezei, jude la Curtea de casație. Evident, deci, că în Blaj nu a avut loc o conferință bisericească, ci politică, și că acolo au fost discutate punctele de vedere politice ale chestiei episcopiei ungurești și măsurile ce vor trebui luate în contra acestei episcopii.

Intrebăm, deci, ce a căutat la această conferință politică anti-ungurească un judecător ungar, și încă membru activ al celui mai înalt for judecătoresc? Ce a căutat judecătorul Curții de casație Ioan Mezei, în Blaj, unde s'a făcut politică urei naționaliste în contra națiunii maghiare? Intrebăm aceasta mai cu seamă dela Francisc Székely, ministru de justiție: are d-sa cunoștință, că în săptămâna trecută un membru al Curții de casație a părăsit scaunul de judecător și a plecat la Blaj, pentruca să se așeze în scaunul de agitator? Cum poate să tolereze ministru de justiție maghiar o purtare atât de scandalosă, necuviincioasă și nevrednică — ca să nu întrebuițăm o altă expresie — din partea unui jude maghiar, ba, încă din partea unui membru al celui mai înalt for judecătoresc?

Sperăm și așteptăm, că vom putea să știm cât mai curând în ce fel a pedepsit d. ministru al justiției faptele dela Blaj ale judecătorului de casație Ioan Mezei.

Fiindcă, dacă cei competenți n'au putut să împiedece ființarea unui astfel de judecător maghiar, atunci cel puțin să ne convingem, că avem un ministru al justiției, care să-l învețe pe domnul judecător, ce demandă conștiința judecătorului și datoria față de națiunea maghiară“.

Stilul acesta istoric al „creștinilor“ dela ziarul fantaziilor epileptice din Budapesta tradează o mare deziluzie a cercurilor șoviniste. Credau ele că vor surprinde biserica noastră greco-catolică, prin graba

cu care au procedat, și că prelații noștri vor ceda fără rezistență.

Faptul, că episcopii noștri nu au lăsat ca biserica ce păstoresc să fie despoiată, în bună pace, aduce sânge în ochii semito-hunilor dela ziarul imperialist. De aci articolele acestea spumegânde de turbare împotriva episcopilor noștri pe care caută să-i terorizeze.

Cât pentru infamia cu biserica națională a ungarilor cine ar mai sta să discute? Ungurii pot să le facă catolicilor și reformatilor lor o sută de biserici naționale, dar nu vom permite ca să sfășie corpul bisericeii noastre constituită cu atâtea suferințe, pentru planurile lor de a ne sugruma, pe această cale, neamul.

Dar unde ziarul absurdităților maghiare atinge culmea ridicolului, este acolo, unde pe un ton de melodramă, apostrofează pe ministrul de justiție pentruca d. dr. Ioan Mezei s'a dus la Blaj unde-l mâna sentimentele credinței sale strămoșești spre a afla de soarta bisericeii sale.

Intrebăm și noi pe jidano-maghiarii dela Budapesti-Hirlep, cari au luat în întreprindere comercială patriotismul acestei nenorocite Ungarii.

Oare justiția din Ungaria nu este o instituție făcută pentru toate naționalitățile și sprijinită cu banii tuturor. Și trebuie să-ți lepezi credințele tale când stai pe scaunul de jude în Ungaria?

Ca jude d. dr. Ioan Mezei nu are dreptul să se închine la biserica lui și închinându-se să se îngrijească de ea când o vede amenințată de mutilare?

Un răspuns negativ nu ne va surprinde dela voi. Doar vă cunoaștem cine sunteți. Sunteți firma „la patriotismul maghiar“ care vă bateti joc de toate credințele afară de cele jidovești și nu veți înțelege îndărătnicia valachilor.

Aceasta nu ne va împedeca însă de a trimite mulțumirile și salutările noastre d-lui dr. Ioan Mezei și P. S. episcopului Radu care nu și-au făcut decât datoria de români și de cetățeni.

Căci este o datorie de cetățean vrednic să lupți împotriva monarhiei și a dezordinei guvernamentale, când acesta dezorganizând credințele și culturile pentru ambiții mișelești de maghiarizare, aruncă su-fletele în cea mai cumplită dezordine morală.

Scrisoare din Londra

19 februarie 1912.

Home Rule. — Mesagiul și sufragetele. — Greva cărbunarilor. — Apropierea anglo-germană.

În sfârșit Home Rule-ul a fost anunțat în camera engleză. Partea din mesagiul referitoare la el e următoarea:

„O măsură pentru guvernarea mai bună a Irlandei se va depune“.

După cât se vede proiectul va veni în discuție pe la Paști.

În privința dreptului de vot al femeilor nici un cuvânt în mesagiul. Vă închipuiți supărarea sufragetelor! Intruniri de protestare s'au ținut îndată în mai multe locuri. Un mare meeting se anunță pe ziua de 4 martie de către Uniunea Socială și politică a femeilor:

„Atunci, zice gazeta lor Votes for Women, membrele Uniunii vor arăta prin fapte cari grăiesc mai tare ca vorbele ceea ce simt cu privire la cea din urmă încercare a guvernului de a le lipsi de drepturile lor“.

În aceeaș gazetă, în numărul apărut în seara deschiderii parlamentului sub titlul Vom lupta, care sună, aș zice, așa de turburător, de dulce în gura femeilor, una din conducătoare scrie:

„Oricare ar fi politica altora, noi vom lupta mai tare, mai hotărât ca oricând, cu scopul de a constrânge guvernul să-și facă datoria și să-și ia întreaga răspundere de a acorda votul femeilor“.

O grevă nespuse de serioasă amenință Anglia. Lucrătorii dela minele de cărbuni cer, pe dreptate un spor în plata lor, în caz contrar, au și anunțat un termen după care vor declara greva generală. Guvernul până acum n'a mijlocit, însă — dacă nu se va găsi un mijloc de împăciuire, această grevă, după spusa lui Sir Grey: „Poate deveni cea mai mare catastrofă națională în istoria Angliei.“

Am spus în scrisoarea mea din săptămâna trecută, că ducerea lui Haldane la Berlin, are în vedere o apropiere anglo-germană.

Iată acum și declarația primului-ministru în camera engleză:

„În cursul vizitei nobilului meu prieten a fost o netăgăduită dovadă a unei dorinți sincere și hotărâte din amândouă părțile pentru stabilirea unui raport mai bun între noi — și să fac asta deplin clar — fără ca dintr'o parte sau alta să jertfim ori să vătămăm într'un fel relațiile speciale în cari stă fiecare din noi față de alte puteri.“

Însuși Haldane vorbind despre vizita sa și de convorbirile avute cu oamenii de stat ai Germaniei a spus, că „aceste convorbiri au fost nu numai foarte întinse, dar și foarte sincere — însă predominant asupra totului, a fost spiritul acelor oameni mari, cari au căutat a privi lucrurile dintr'un punct de vedere mai larg, mai vast, decât a unei simple controverse între națiuni.“

D. Larungu.

Episcopia gr. cat. maghiară!

Dă-măi jos cuvintele unui credincios român gr.-cat. din mijlocul Săcuzii (satul deocamdată nu impoartă), ca să se vadă ce fel de dor au cei din popor. Pentru autenticitate răspunde oricând corespondentul nostru.

Grăiască deci copia:

„Alulirt a sziv legmélyeb fájdalommal jelentem hogy lelkészünk... prédának dobott a rom. kath. lelkészek kezébe... mi választól eltántorodni nem akarunk a mibe születünk aba akarunk meg halni... szenteljen nekünk egy oly lelki pásztort, aki minket összetartson s a ragadozó farkasok kezéből kiszabadítson“.

În românește:

„Subscrisul cu cea mai mare durere a inimei aduc la cunoștință, că preotul nostru... ne-a aruncat ca pradă în mâinile preoților romano-catolici... noi nu voim să ne abatem dela confesiunea noastră, în aceea ce ne-am născut în aceea voim să murim... vă rugăm să hirotoniți pe seama noastră un astfel de păstor sufletesc, care să ne țină strânși la olaltă și

Pilecz Irma

atelier de corsete.

Arad, str. Deák-Ferencz 2.

Asortiment de corsete de specialitate
(calitatea cea mai bună)

executate după măsură, bandaje și aparate de răzimat drept (țitoare)

Se primesc reparații și curățiri.

— Cei din provincie să ceară inviațiuni referitor la măsură. —

să ne scape din mâinile lupilor răpitori“.

Așa grăiește un suflet de român năcăjit, care limba și-a uitat-o, dar care ține la neamul său și vrea căpetenie să-l apere.

Satul e numai filie depărtată a unei patrii românești unite, a cărui preot tânăr, harnic, credem, va ști răspunde acum demn acestui glas duios de chemare.

Ce zice la de-astea guvernul, care caută cu lumânarea vrajba, în vreme ce poporul succumbă azi-mâne sub povara unei proaste gospodării de stat?!

Cronica feminină

Motivele românești.

Cu zi ce trece frumoasele noastre colorii și motive românești cuceresc teren tot mai larg și lumea română ca creiațoare acestor frumuseți pline de artă și gust ales, e admirată din ce în ce mai mult.

Deja în vara trecută la băile de mare Abbazia, Lovrana, Cirave chiar toaletele cele mai splendide de vară erau cu diferite lucruri de mână gătite. Fel de fel de broderii, fel de fel de dantele filate și croșetate, toate frumoase, admirabile, dar ca motivele românești, ca ajutorul acela de o frumusețe rară și acuratețea perfectă, nu erau nici unele.

Ași putea zice, că azi nime numai face pândă din stofele de mătase, ci din lucrurile de mână, și deja acolo pe malul mării m'am gândit, cât ar putea câștiga femeile noastre, dacă ar fi în tot satul cineva care să le arate ce să lucreze, și ce motive să aleagă, și pe urmă în tot orașul mai mare să avem o prăvălie care să le facă cunoscute și să le vândă această întreprindere, ar fi pentru țărancile noastre un izvor de câștig mare și material admirabil. Când am putea însă ajunge la așa ceva? Când? — Atunci când noi, iubite cetățenice, când noi toate unindu-ne în cuget, simțiri și fapte ne-am hotărât a nu mai pune pe vestmintele noastre altă găteală decât lucru de mână cu motivele noastre și colorile noastre, care înfrumuseț și elegantă pot sta în rând cu acele, a celor mai culte popoare.

Am putea pune la hainele noastre plastroane de ajur cu aur, și alte colorii, cari dominează stafa din care ne pregătim vestmintele; ne-am putea pregăti bluze cusute frumos pe cari cu fală le-am putea îmbrăca la ori care festivitate.

Azi țărancile noastre și în țesut să perfecționează tot mai mult. Ele țes pânza de casă așa de fină, ca cel mai frumos batist. Până acum am văzut în colorile alb, crem, roșu și negru — cu fir, deci un început fericit — și sunt sigură, că ele azi-mâne vor țese pânza aceea în toate colorile moderne, numai să fie cine să le dea ideile și să le deprindă a deosebi motivele noastre de cele străine. Pentru alegerea motivelor ca formă și colorare ne servesc de model albumurile de cusături și țesături românești, iar dintre iubitele cetățenice cari ar dori explicări, de unde și-ar putea procura bluze sau alte lucruri artistice lucrate cu motive românești, sunt rugate a se adresa numai acestui ziar, de unde cu plăcere li-se vor da informațiunile necesare, unde și la cine să se adreseze.

Fiind acum așa la modă lucrul de mână, pentru toaletele de gală, avem datorință față de neamul nostru să scoatem la iveală comorile noastre artistice — motivele noastre românești.

Mamelor, cari aveți fetițe, alegeți pentru lucrul lor de mână, numai lucruri românești, și depărtați ce este străin în casa și inima voastră, căci în timpurile grele în care trăim mamele sunt sentinela și paza comorilor noastre naționale.

O mamă.

— Ziarul „Românul“ și foaia populară „Poporul Român“ se află de vânzare în București la librăria „Neamul Românesc“ și la Mihail Vlad proprietarul chioșcului de cărți și ziare, — Calea Grivița.

Litere - Arte - Științe

Mai domol

De Léon Xanrof

Trad. de Ilie Marin

Noul abonată la telefon vrea să-și încerce aparatul. Liniștit și sigur, convins că a plătit pentru serviciul adus o sumă considerabilă oficiului central, ia jos scoica și așteaptă.

Așteaptă noul abonată la telefon, așteaptă mult, foarte mult.

În sfârșit îl anunță un zornet pătrunzător de clopoțele, că are să-i fie ascultată dorința. Își apropie drăgostos urechea de scoica dela telefon și gura și-o aduce înaintea palmei de vorbit.

Abonatul: (puțin iritat) Hallo!

O voce femeiască: Hallo!

Ab.: Vă rog legătura cu casa Naibouché.

Vocea: Ce număr?

Abon.: A da, așa... numărul unsprezece mii optsute șaptezeci și nouă.

Vocea: Nu cunosc.

Pocnet scurt și sec în aparat. Zumzet îndelungat, nelămurit, ca și când ar trosni în sobă lemnele de foc sau ca și când ar bate ploaia în ochiurile de fereastră.

Abon.: (mirat) Întrerupe legătura? De sigur o greșală... (mișcă, puțin impacientat, manivela, de trei ori, în sus și 'n jos).

Pauză nouă — ceva mai lungă decât întâia dată. În sfârșit semn cu clopoțelul și „Hallo!“

Abon.: Nu vrei să mă pui în legătură cu numărul unsprezece mii optsute șaptezeci și nouă?

Vocea: Numărul ăsta nu există.

Abon.: (iritat) Nu există? Frumos! Te rog, convinge-te! Pe pagina 127 a catalogului abonaților de telefon. Rândul al 18-lea de sus. Am cartea înaintea ochilor.

Vocea: Dar cine susține contrarul?

Abon.: (nimit) Cine...? Cine dacă nu...D-ta!

Vocea: De ce nu ceri numărul cum se cuvine?

Abon.: (mirat) Cum, cum se cuvine?

Vocea: Sigur. Ai să citești numărul altfel.

Abon. (nimit): Ce binevoești să spui?

Vocea: (doctrinar) Trebuie să zici: unsprezece — opt — șaptezeci și nouă.

Abon.: (necăjit) La dracu, ce prostii mai sunt și astea?!

Vocea: Ei, aștept...

Abon.: (supărat) Aștept? Da eu ce fac altăceva?

Vocea: (vorbind ca și când provoci copiii rău crescuți ca să se roage de iertare). Cere numărul cum se cuvine!

Abon.: (explodează) Acum se îngroașe gluma!

Vocea: Cu mine vorbești?

Abon.: Nu, cu șahul Persiei! (Pausă) Ei? Legătura mea cum...

(Pocnet sec în aparat, apoi zumzet ca și când ar da o ploicică cu piatră — legătura e întreruptă din nou).

Mă lasă 'n baltă, pur și simplu!... (furiOS): Stai, am să-ți arăt eu ție...! (joacă cu manivela timp îndelungat. O scrie desperată de sunete de clopoțel. Un „Hallo“ mănios îi răspunde, în sfârșit (Triumfător). Ei, în sfârșit! „Dacă crezi d-ta că poți să-ți permiți o glumă nesărată cu mine, ai brodit-o rău, mă'nțelegi d-ta?")

Vocea: (foarte gentil) Tu ai vorbit — ești gata?

Abon.: (căruia i se găta răsufarea de infariat ce este) Domniș... domniș... domnișoară, îți interzic să mă tutuiești! (cu jumătate glas): Ce mai ștregărită!

Vocea: (scandalizată, în tonalitatea cea mai înaltă) Ștregărită? Mi-a zis ștregărită? Unei dame să-i zică așa! Mojicule!... bătășăle!... necioplitule!... (cu aplomb) Da proastă creștere ți-au mai dat!

Abon.: (tremurând de raănie). Se... Secă... secă... (Pac. Legătura este întreruptă. Abonatul strigă ca un smintit. Îi răspunde în sfârșit).

O voce femeiască: (foarte domol) Ce poștești?

Abon.: (ferbe încă de mănăie). Să nu mai îndrăznești să-mi spui așa, proasta dracului!

Vocea femeiască: (uimită.) Cum?

Abon.: Nu m'ai înțeles? Am spus-o destul de lămurit! Proasta dracului!

Vocea femeiască: (mirată la extrem.) A, d-le, știi d-ta cu cine vorbești?

Abon.: La naiba, știi prea bine! Cu o obraznică, cu o nerușinată, cu o...

Vocea femeiască: (furiOSă.) Domnul meu, există insulte, cari nu se pot scuza nici chiar cu dușmănia politică!

Abon.: Dușmănie politică? — Ce palavre-astea?

Vocea femeiască:... Și dacă voi afla vre-odată numele d-tale...

Abon.: (răcnind.) Numele meu? Vrei să știi numele meu? Crezi, poate, că mi-e frică de d-ta? Ei bine, sunt Dupoirot, Achile Dupoirot, bulevardul Bécane, nr. 120! Și acum ai bunătatea și mă ia de scurt!

Vocea femeiască: Asta-i prea mult!

Ai să auzi de mine! Și ai să vezi, că nu ai voie să insulti nevasta unui deputat, fără ca să fi pedepsit!

(Legătura întreruptă cu vehemență).

Abon.: (consternat.) Cum? Ce fel? Nevasta unui deputat? Vasă zică am tractat cu nevasta unui deputat cu grațiozitățile mele? Minunat!... Dar cum s'a putut așa ceva?... (strigă): Hallo! Hallo!

Vocea telefonistei: Hallo!

Abon.: (cu precauțiune.) Cu cine am onoarea să vorbesc, mă rog frumos?

Vocea: (satisfăcută) Ei, în fine! Incepi să te exprimi corect. (prietenos) Domnul meu, sunt telefonista de mai nainte.

Abon.: Să te ia dr.... (stăpânindu-se) Spune-mi, rogu-te, domnișoară, cu cine am avut legătură adineaori?

Vocea: (fără de grije) A, nu știu! Ai fost atât de furios și n'am vrut să-mi mai spui bătășăle — te-am legat la întâmplare cu cineva!

Abon.: (furiOS) Cu cineva? Asta-i o ticăloșie! Cum îndrăznești d-ta...?

Vocea: (impacientată) Așa? Iară începi să mă năcăjești?

Abon.: (și-a ieșit din pepeni) Să te năcăjesc, năcăjesc zici?!... Dacă n'ai fi atât de departe de mine și-aș rado nește palmi, mă 'nțelegi?!

O voce bărbătească: (amenințător) Să-mi razi nește palmi? Mie? Comandantului Racuir?

Abon.: (spăimântat) Acum e un coman... comandant!

Vocea bărbătească: (răcnește în aparat) Numele d-tale! Pe loc să-mi spui numele d-tale, paștile și grijania!...

Abon.: (gângănește) Pa... papa... papardon... d-le coco...

Vocea bărbătească: (tună și fulgeră) Coco?

Abon.: Comandant! E o greș... greșală a tele... tele fonistei... Mă rog de iertare de mii de ori...

Vocea bărbătească: Scuzele d-tale nu le primesc! Ai să stai în fața pistolului meu! Voiai să-ți permiți o glumă cu mine, ai? Ei bine, o să aflu eu numele d-tale dela telefonistă și am să-ți spal eu capul, lasă numai pe mine! (Legătura întreruptă cu o brutalitate plină de temperament).

Abon.: (ca trăznit) M'am dus! (rugător) Hallo! Halló! Mă rog de iertare... plin de umilință, mă rog de iertare! Uită ce ți-am spus! Ai milă de mine!

Vocea telefonistei: (fasolindu-se) Nu știu zău dacă pot să te iert!

Abon.: (face o săritură prin aier) Cum? Iară altceineva? Și crezi d-ta că o să mă așez pe brânci înaintea d-tale?

Vocea: Va să zică nu te rogi de iertare de nime?

Abon.: (atins) Să mă rog de iertare? Eu de D-ta?

Vocea: Credeam... (Pausă. Soneria: Hallo! Hallo!) Aici se anunță un comandant... e comandantul Racuir. Domnul vrea să știe numele abonațului, cu care a vorbit mai nainte. Mi-se pare că ești d-ta acela...

Abon.: (repede) Nici poveste! Nu-l cunosc!... Hallo! Hallo! Pentru Dzeu, nu întrerupe acum domnișoară! (cu mare greu) Te rog să mă ierți pentru purtarea mea de mai nainte. Cer mii de scuze!

Vocea: (înpăcată) Bine! Știam eu prea bine

că ai să te faci de treabă, ca și ceilalți. (serios), Jură că n'ai să mai faci!

Abon.: (ridicând mâna deasupra aparatului) Ți-o jur!... Și acum îmi iau voia să te rog să fii atât de gentilă și să ai bunătatea să mă legi cu numărul unsprezecimii-opt...

Vocea: (Sever) cum?

Abon.: (sdrobit) Pardon! Pardon! (corectându-se) Unsprezece — opt — șeptzeci și nouă...

Vocea: (emoționată) Prea bine! Nu-ți poate refuza omul. (prietinos) am să te pun în legătură peste douăzeci de minute. Deocamdată iau tocmăi dejunul, și pricepi prea bine...

Abon.: Da firește, prea bine!

Domesticit cu desăvârșire, ia noul abonat la telefon un scaun și o carte, se așează comod și începe să aștepte plin de paciență...

Știri politice din Viena

Politica internă și externă.

În zilele din urmă întreagă opinia publică s'a ocupat atât de intensiv cu amintirea decedatului ministru de externe, contele Aehrenthal, precum și cu comentarele făcute în legătură cu numirea urmașului lui, a contelui Berchtold, precum și cu schimbul de deșe al acestui din urmă cu bărbații de stat conducători ai Germaniei, Italiei și Rusiei, încât politicii interne s'a dat o mai puțină atențiune. Atât de mult, ca în săptămâna trecută de mult nu s'a mai scris despre pacea și prietenia dintre state și despre domniitorii acestora. Dacă relațiile Austro-Ungariei cu diferitele state ar fi în adevăr așa de bune, dnpă cum reiese din schimbul de deșe, care l-a avut urmașul contelui Aehrenthal cu Berlinul, Roma și Petersburgul, am putea avea o liniște deplină și ne-am putea ocupa în serios cu întrebarea, că oare nu va veni în curând timpul să ne ocupăm cu desarmarea. Asigurările de pace și prietenie a bărbaților de stat conducători, însă stau în cea mai severă contradicție cu faptul, că prefutindeni se lucră, chiar cu fierbințeală la reformarea armatei și a marinei, încât toate parlamentele trebuie să se ocupe cu proiecte, cari prezintă o urcare considerabilă a bugetului militar, ba chiar și neutrala Șviteră să vede constrânsă, ca să ridice un împrumut de milioane spre scopuri militare. Așa dară cu greu să poate spera că desfășurarea îndestulitoare a politicii externe să aibă în timpul prevăzut o influență esențială asupra dezvoltării stărilor interne. La tot cazul astăzi avem memorabila vorbire a conducătorului tinerilor cehi, dr. Kramar, în care el luând în considerare validitatea îmbunătățirii relațiilor dintre Austro-Ungaria și Rusia, își exprimă dorința că această schimbare nu va rămânea fără influență asupra ținutei guvernului față de partidele slave din parlament.

Aceasta vrea să zică, că partidele cehe, acum între anumite condiții ar fi înclinate, ca să ieie parte la formarea unei coalițiuni. Poate va fi posibil sub influența acestei dispozițiuni, ca în lupta germano-cehă în chestia limbei se va ajunge la o înțelegere cel puțin în punctele mai principale.

Pe cunoscătorul stărilor îl atinge de tot caracteristic, când vede, că numirea fostului ministru austriac de finanțe a d-rului Bilinski în locul ministrului comun de finanțe de până acuma, d. Burian, este înfățișată din partea ungarilor, ca o umilire pentru Ungaria. Cine-l cunoaște pe d. Bilinski nu se va teme nici cât de puțin, că sub conducerea lui interesele maghiare vor suferi cât de puțin. Din contră, el numai ca să arete, că recriminațiunile maghiare în legătură cu numirea lui sunt nedrepte, va face tot, ca să îndestulească și cele mai largi dorințe ale Ungariei.

Deoparte, din numirea de ministru comun de finanțe a unui austriac în locul lui Burian se face artificial un gravamen, de altă parte se nizuște în chestia reformei militare a înșela Austria temeinic.

Nimic nu este mai caracteristic pentru politica maghiarilor, decât încercarea cu toate mijloa-

cele a unei încheieri de pace între guvernul Khuen Héderváry și partidele opoziționale maghiare, mai cu seamă cu partidul lui Kossuth. Invoirea din ce în ce mai clară a guvernului maghiar la pretenziunile lui Apponyi cu cari la început n'a voit să se identifice nici de cum, arată, că iarăși se prezintă politica de scamatorie pentru seducerea Vienei, ce este extraordinar de plăcut maghiarilor. Cu adevărate maniere de a prinde proști, se caută a proști cercurile cari apără comunitatea armatei și integritatea imperiului. Partidul național și kossuthist, cari afirmative luptă pentru reforma militară, se aliază deodată, ca cu toată puterea să silească modificarea legii militare, a cărei dispozițiuni au fost statorite în pertractările comune a ambelor guverne și aprobate de coroană. Cum se poate numi cu drept o astfel de procedură?

INFORMAȚIUNI

Arad, 24 februarie n. 1912.

„Deșteptarea“ trădătorilor. În ultimul moment, ne sosește numărul 6 al „Deșteptării“ din Brașov.

De astădată trădătorul Brote îndrăznește să și iscălească articolele. Formatul este mărit conținând discursul „în extenso“ al contelui Carol Khuen-Héderváry, ceace indică originea surselor materiale care au permis mărirea acestui format.

Intențiile organului trădător se lămuresc din ce în ce. Ele urmăresc a învinovați de nenorocirile noastre, „partidul național“ și a scoate basma curată pe iubiții acestuia de unguri.

În numărul viitor vom stăruii mai mult.

Rectificare. În articolul „Profesorul Dr. G. Marinescu“, de studentul în medicină Nicolae Ștefan, din Nr. 30 al „Românului“ s'a strecurat o greșeală de tipar regretabilă, anume: O dovadă eclatantă despre menirea necivilizatorică etc. în loc de: O dovadă eclatantă despre menirea civilizatorică, ca rassa latină în orientul european, (a poporului românesc).

Demonstrațiunile sângeroase din Serajevo s'au adus în discuție în dieta provincială din Serajevo. Deputații croați au cerut procedură aspră contra jandarmilor, pedepsirea lor și îndepărtarea din post. Relativ la aceasta deputatul Samonjak a prezentat un proiect de rezoluție care s'a și primit. Sârbii în parte și din motive conservatoare, poate, nu fac cauză comună cu croații. Deputatul Dragics a declarat că demonstrațiunile au fost pregătite cu un anumit scop și că e un fapt criminal a împinge pe studenți în aceste mișcări nenorocite. Cu alte cuvinte deputatul Dragics vrea se scoată pe Sârbi dela orice răspundere, rămânând totul în sarcina croaților, mai mult decât atât acuzând pe croați — ca să pară buni patrioți — de urzitori ai tuturor mișcărilor contra guvernului și maghiarilor.

Discuția în camera provincială din Serajevo a proiectului de rezoluție a deputatului croat Samonjak a fost însoțită de schimburi de cuvinte aspre între deputații croați și patrioții... deputați sârbi. Samonjak foarte pornit atacă Ungaria, condamnă procedura jandarmilor din Serajevo și face responsabil guvernul pentru faptele jandarmilor. Adlatul civil contele Benkó în numele guvernului își exprimă regrete pentru întâmplările de duminică și a declarat că va porni cercetare strictă. Respinge însă cu hotărâre acuzele aduse guvernului și mai cu seamă aceea că ar fi îndrumat pe jandarmi să întrebuițeze armele. Spune că e o mare greșeală a se întrebuița studentimea pentru scopuri politice. Deputatul sârb Dragics protestează contra tendințelor trialiste manifestate de politicienii croați și de presa croată. Acuzația că croații au organizat demonstrațiunile este respinsă energic de deputatul croat Veselici.

A vorbit apoi Sunarici în numele celor două cluburi croate și al clubului otoman, declarând că

sunt adânc revoltate de regimul ce domnește la frații din Croația. La cuvintele lui Sunarici partidele în semn de doliu au părăsit sala de ședințe.

Svon de nouă revoluție în Albania. Din Roma se anunță că un vapor italian „Papirion“, sosit chiar acum din Scutari, a adus știrea că vineri a izbucnit din nou revoluția în Albania. Un mare număr de malisori au năvălit asupra lagărului turcesc de lângă așa numiții „Steii Copaci“ și, după o luptă violentă, au învins trupele turcești cari s'au retras în desordine. Mai bine de 400 de morți ar fi rămas pe câmpul de războiu. În vilaietul Scutari s'a proclamat starea de asediu.

Un accelerat în flacări. Din București se telegrafiază: acceleratul de noapte, care a plecat spre Predeal s'a aprins pe linia liberă și un vagon de dormit a ars de tot. Mai mulți pasageri sunt răniți.

O grevă generală a social-democraților pentru sufragiu universal. În conferința de jo, a conducătorilor social-democrați, la care au luat parte reprezentanții tuturor organizațiilor social-democratice s'a decis aranjarea unei greve generale pentru 4 martie în Budapesta. În ziua aceasta lucrătorii vor merge înaintea parlamentului ca să ceară demonstrativ imediata realizare a sufragiului universal retrăgându-se proiectele militare. În toate fabricile și lucrătoarele va înceta lucrul.

Astfel de demonstrațiuni au mai fost în capitală aranjate în două rânduri: în 15 sept. 1905 și în 10 oct. 1907.

Vizita regelui Sârbiei la Maj. Sa Impăratul Fr. Iosif. Din Belgrad se anunță:

Ca o urmare a apropierii ruso-austro-ungare marele duce Andreiu cu ocaziunea vizitei lui la Viena a pregătit calea pentru vizita regelui Petru la M. Sa Impăratul nostru.

După știrile ce s'au strecurat vizita aceasta va avea loc pe la sfârșitul lunii lui aprilie.

Orașul în care M. Sa va primi pe regele Sârbiei, nu va fi nici Viena, nici Budapesta, ci un altul, până acum încă nestatorit.

Acțiunea turcească de reforme în Macedonia și Albania. Din Salonic se anunță:

Ministrul de interne al Turciei a dat 20.000 de fonți pentru zidiri nouă și reparaturi pentru localitățile guvernului în vilaietul Kossovo și a ordonat imediata începere a lucrărilor de zidire. 25.000 fonți s'a dat pentru regularea drumurilor. Creditul care succesive se dă pentru zidirea edificiilor publice în 5 vilaiete macedoniene și albaneze se urcă la 250.000 fonți.

Comisia de reforme a cercetat închisorile de aci. Ea s'a constătit în ședințele ei din urmă asupra măsurilor, cari sunt de a se lua pentru funcționarea mai repede a judecătorilor și delăturarea anumitor abuzuri la încassarea dărilor.

Vizita lui Cambon la cancelarul Germaniei. Ziarul „Norddeutsche Allg. Zeitung“ din Berlin anunță că, cancelarul Bethman Holweg a primit ieri dimineața vizita ambasadorului francez Cambon.

În cercurile diplomatice această vizită e pusă în ultimul discurs al secretarului de stat de Kiderlen Waechter.

Vizita ambasadorului Cambon la cancelarul Germaniei se comentează în Paris astfel:

Parlamentul francez vrea să fie clarificat asupra faptului dacă Franța poate face uz de dreptul ei pentru răscumpărarea Congoului belgian — în special în ce privește granițele ce se pot întîmpina la relimitarea graniței Congoului francez și german.

Parlamentul francez dorește de asemenea ca afacerea tranșată între Franța și proprietarul Congoului regele Leopold, care n'a fost aprobată decât de câteva puteri, să capete cât mai curând aprobarea internațională.

Concurs. Societatea pentru fond de teatru român publică concurs la premiile și ajutoarele în sumă totală de 1000 coroane, cari se vor acorda

In interesul propriu recomand onor. public să privească expoziția aranjată cu gust, corespunzătoare de crăcin din cele mai moderne obiecte pentru ornamente și de folos, în depozit foarte mare. **Mare depozit în rame pentru fotografii, pe cari le pregătesc cu preț ieftin.**

recomand onor. public să privească expoziția aranjată cu gust, corespunzătoare de crăcin din cele mai moderne obiecte pentru ornamente și de folos, în depozit foarte mare. **Mare depozit în rame pentru fotografii, pe cari le pregătesc cu preț ieftin.**

FISCHER MÓR comerciant de lămpi de porcelan și obiecte pentru ornamente.

Arad, Piața Andrassy Nr. 20.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 503.

din venitele fondului Procopiu Casotti. Se admit la acest concurs:

1. *Piese teatrale românești originale*, potrivite pentru trebuințele noastre și pentru scopurile urmărite de societatea noastră; 2. *colecțiuni de muzică populară românești*; 3. *compoziții muzicale originale*, cu motive românești.

Lucrările prezente la concurs, pot să fie: a) publicate (tipărite) în anii 1910, 1911 și 1912, — sau b) lucrări în manuscris, cari încă nu s'au dat publicității.

Cele de sub a) pot fi premiate, iar cele de sub b) pot să fie ajutate în scopul publicării.

Autorii, cari vor să participe la concurs, își vor prezenta lucrările lor până la 30 septembrie n. a. c. comitetului societății, trimițându-le la adresa secretarului, dr. Iosif Blaga, profesor, Brassó (Brașov).

Notă. Manuscrisurile lucrărilor încă nepublicate se vor înainta anonim; se va alătura însă la manuscris un plic închis în care se va indica numele și adresa autorului.

Lucrările premiate sau ajutate de societatea pentru fond de teatru român, rămân proprietatea autorilor, dar aceștia sunt obligați a da din lucrările lor tipărite, câte 20 exemplare comitetului societății. Brașov, în 3/16 februarie 1912. Pentru comitet: Virgil Onițiu v. președinte, dr. Iosif Blaga secretar.

O mulțumită a M. Sale împăratului unui profesor din Arad. Profesorul Victor Kara, dela gimnazul din Arad a scris un studiu cu titlul „Străbuna casei domnitoare de Habsburg-Lothringen”. Acest studiu l'a trimis și M. Sale împăratului, care a primit-o prea grațios și pentru aceasta și-a exprimat cea mai mare mulțumită. Despre aceasta primarul orașului Arad l'a încunoscuit ieri pe prof. Kara, prin un rescript oficial, aducându-i totodată la cunoștință, că Majestatea Sa a ordonat, că opul său să fie introdus în biblioteca fidei comise a familiei domnitoare.

Expoziție de industrie casnică românească, colecțiunea d-nei Maria Cosma. Va fi deschisă din 25 februarie până în 31 martie n. a. c., în fiecare zi la orele 10—12 a. m. și 2—4 p. m., în strada Schewis Nr. 15. Taxa de intrare e de 50 fil. Venitul este destinat pentru școala „Reunirii femeilor române” din Sibiu.

Consfătuirea convocată la Cluj în chestia episcopiei ungurești — amânată. D. dr. Ștefan C. Pop, deputat, ne telefonază din Budapesta, rugându-ne să publicăm următoarea înștiințare:

„Aduc la cunoștința tuturor acelor domni

cari au primit invitări pentru consfătuirea în chestia episcopiei ungurești, pe care o convocasem la Cluj pe ziua de 25 februarie n., că din motive neprevăzute acea consfătuire s'a amânat.”

Ciocnirea a două trenuri de povară. Din Budapesta se anunță: în noaptea de vineri spre sâmbătă trenul de povară nr. 65/II ce comunică între Budapesta și Bruck (Királyhida) s'a ciocnit în trenul de povară nr. 34/A, care sta în gara Acs. 5 vagoane au fost aruncate din șine. Un francez a scăzut așa de nefericit, încât a murit îndată. Un alt slujbaş de tren a fost ușor rănit.

Trenurile de persoane au avut din cauza aceasta o întârziere de trei patru ore. Nenorocirea a cauzat-o neglijința mașinistului locomotivei nr. 65/II care n'a observat signalul, că linia este închisă. Autoritățile au început o cercetare severă.

Un subprefect căruia i-s'a făcut dreptate. Să petreacă li-o fi plăcând la mulți în afară de ceice țin să spui această în anumite ocaziuni. A ținut dar să-și petreacă acum câteva luni și subprefectul din Halmagiu al com. Arad, Lovich Gyula și fiindcă între umilii și blânzii valahi — tu stăpân — îți poți petrece cum vrei și cum îți dictează pornirile tale de rătăcitor prin stepă, a intrat în sală — unde românii își petreceau destul de cuviincios și liniștit — aducând cu sine câteva femei de condiție nu tocmai bună, între cari, și o servitoare pe care s'a încercat s'o introducă în societatea doamnelor române. Desconsiderării și insultei ce a încercat subprefectul-pășă să aducă societății românești i-s'a răspuns după cuviință. Subprefectul însă simțindu-se în pașalâcul său n'a ținut de demn pentru el să cedeze și să părăsească societatea — care sub nici un motiv n'ar fi simțit nevoia prezenței lui — ci din potrivă a continuat a tulbura prin atitudinea de petrecător disperat de pustă frumoasa și demna petrecere românească. În urma acestora organizatorii serbării s'au plâns de purtarea subprefectului, iar comisiunea disciplinară a comitatului Arad l'a pedepsit cu admoniere. Subprefectul uimit că poate fi discutabil felul cum el știe trata cu supușii și mai mult decât atâta, poate fi chiar pedepsit, a apelat la ministerul de interne să i-se facă dreptate. Dreptatea, ce în împrejurări de aceste în care valahul este batjocorit nu se știe când s'a mai dat, de data aceasta s'a dat. Subprefectului i-s'a făcut dreptate acum căci după cum ni-se anunță ministerul de interne l-a pedepsit cu 300 coroane.

Mulțumită publică. Nr. 27 încredințată dlui Vasile Marcu funcționar la Federala Generală a însoțirilor economice din Austria în Viena și co-

lectată în concursul valoros al d-lui Ioan Grămadă, cand. de profesură în Viena. Au contribuit: câte 20 cor.: d-nii dep. T. Mihali, dep. Alex. Vaida-Voevod, Gaius Popp și prof. Vasile Goldiș; câte 10 cor.: d-na Aglaia Marcu și d-nii dr. Mandrilă, dr. Cuparescu, dr. Mihail Popovici, Train M. Gomboș și Vasile Marcu; 8 cor.: Aurel C. Popovici; câte 5 cor.: d-nii dr. Sterie, N. Cuciurean, cons. de secție T. Framatovici, dr. M. Sturza, Steriu D., dr. Virgil Cioban, dr. Victor Roșca, și dr. Vasile Meșter; câte 2 cor.: d-nii Ionel Rădulescu, dr. Lazar Popovici, majorul Onciul, Dimitrie Marmeliuc, Alex. Voiuțchi, Emil de Colbat; câte 1.20 cor.: d. Dionisir S. Benea; câte 1 cor. d-nii: Gheorghe Tămaș, Constantin Cimponeriu, Iuliu Crișan, Ion Grămadă, P. Vlad, Muntean, Ion Vintilă, Gheorghe Pridie, Nicolae Drugoci, dr. V. Pauliuc-Burlă, G. Stan, y. x. și A. S. 18 b cor. d. x. y. și 2.02 cor. dintr'o colecție făcută de d. Nicolae Drugocin. Total: 211.40 cor.

Societatea „hazililor și rezeșilor bucovineni” exprimă tuturor contribuitorilor și în special d-lui Vătile Marcu și d-lui Ioan Grămadă mulțumita cea mai profundă.

— „Românul” se găsește de vânzare la chioșcul de ziare dela gara căilor ferate a statului (Staatsbahnhof) din Viena.

La cenzura de avocat pentru Maros-Vásárhely pregătește cu internul său probat în scurt timp institutul advocatului Dr. Rudolf Polcz în Kolozsvár str. Eggyetem nr. 7.

Ca instructori sunt rugați exclusiv advocații cu pregătire teoretică și practică desăvârșită. Prețuri moderate, — condiții de plătere avantajoase.

x Grăbiți și cumpărați dela Korányi în piața Libertății, ghete, pălării și alți articoli de modă pe lângă prețuri enorm de ieftine, cari se vor vinde numai scurt timp.

Aviz! Fiecare român de bine, care ar fi lip. de mașini agricole, motoare cu benzin ferării arme, etc., să cerceteze firma românească Frații Burza din Arad, (Borosbényi-tér). Sprijiniți pe Români!

Numai semănța Mauthner cumpără cei ce judecă bine, economii cari își înțeleg interesul și grădinarii cu oarecare experiență chiar și atunci când altele ar fi mai ieftine, căci din practică se știe că aceasta nu ar putea să fie decât în detrimentul semințelor și spre paguba cumpărătorilor.

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(34)

— Urmare —

După o atare mișcare de elocință, Cicikof, pentru a doua-oră, fu convins, în intimitatea amurului său propriu, că bătrâna se va preda la sigur; ea răspunse:

— În adevăr, o biată văduvă necunosătoare în afaceri e frământată de tot soiul de temeri; cel mai bun lucru ar fi să mai zăbovim puțin lucrurile; are să vină curând p' aici vre-un negustor; oi vedea, oi cântări făgăduiala lor și pe a ta; poate că ei o să dea mai mult.

— Pfui! pfui! mămuică, asta-i o adevărată rusine! mata nu te gândești la ce spui. Negustori!... Să are să fie adevărat negustorul care să ți le cumpere? și ce să facă cu ele?

— Ei! poate că... în gospodărie... uneori trebuie... ca să...

Bătrâna nu-și sfârși fraza; ea rămase cu gura deschisă și privi pe Cicikof cu groază, dorind să știe ce ar putea spune el despre aceasta.

— Morți în gospodărie? Haide, știi că are haz! Nu cumva i-al folosi ca să sperii vrăbiile noaptea în grădina de legume?

— Uf! Doamne nu mă lăsa! ah! ce groză-

venii îmi aud urechile! morți noaptea la mine! bolborosi bătrâna, făcându-și în trei rânduri cruce.

— Mata ai zis că-s trebuincioși în gospodărie. În orice caz, morminte, oase, pajiștea frumoasă de deasupra, toate astea îți rămân neatînse; eu nu vreau decât un act, o hârtie. Ei bine, ce? Haide, ei, răspunde.

Bătrâna rămase în atitudinea gândurilor adânci.

— Ei, la ce te gândești, Nastasia Petrovna? — Caut tocmai; caut ce-i de făcut; uite sunt mai bucurătoare să-ți vând cânepă!

— Cânepă, cânepă! Eu îți vorbesc cu totul despre alt ceva, și mata îmi scoți înainte cânepă! Trebuie să trimiți articolul cânepă la articolul cânepă. De altfel, bun, am să mai viu, și îți cumpăr toată cânepa. De data asta, ei bine, ești hotărâtă, Nastasia Petrovna?

— Ah! tu, tu îmi vorbești de o marfă așa de curioasă, așa de nouă... Vină peste cincisprezece zile după cânepă, și atunci...

Aici Cicikof ieși din marginile oricărei bune-cuviințe. El ridică cu mâna stângă un scaun care îi era la îndemână și îl trânti cu cele patru picioare ale lui de podeală cu o anumită vioiciune, zicând cu glas obosit: *Hm! a dracului cotofană!*

Numele necuratului îngrozii peste măsură pe nobila provincială.

— Oh! nu-i mai spune numele! Dumnezeu să fie cu el! strigă ea, îngălbenind și tremurând din buze. Acum trei zile, nu l-am avut decât pe el în cap, toată sfânta de noptică. Imi dase în gând, vezi tu, după rugăciune, înainte de a adormi, să consult puțin cărțile de joc asupra unui lucru care mă preocupă; nu e bine să citești viitorul,

în momente de acestea. Dumnezeu însuși, de bună seamă, ca să mă pedepsească, mi l-a trimis, și eu l-am văzut... Pfui! cât e de îngrozitor! niște coarne... Ce-ți sunt coarnele boilor noștri pe lângă alea!

— Eu mă mir și-mi pare rău că nu ți se arată în toate nopțile zeci de zeci în mare ținută. Din curată milă creștinească aș vrea ca să se întâmple asta! — zise Cicikof cu un ton grav.

Și el adaogă ca și cum ar fi vorbit cătră sine: „Văd o biată văduvă în lipsă; ea n'are venit pe care ar trebui să-l aibă, ea se trudește... Nimeresc eu, văd, vreau... Dar ce-mi pasă mie dacă ea suferă, se ruinează, dacă crapă cu toată populația satului, șazeci ori optzeci de familii, așa!... ce mă importă că cineva crapă de mizerie în mijlocul belșugului?”

— Drăguțele Doamne, ce lucruri grozave spui tu! bolborosi bătrâna privind cu spaimă la convorbitorul său.

— Cineva își uită să vorbească politicos cu mata, mămuică! uite, mi se face a vedea un păcătos de căne, să-mi fie cu iertare, culcat între șirele cu fân; el nu face nimic și nu lasă să se facă nimic; el nu mănăcă fân și nu lasă să mănânce pe nici un patruped. Și eu care aveam de gând să cumpăr cea mai mare parte din produsele d-voastre, scumpa mea doamnă! căci trebuie să știi că am luat în arândă furnituri pentru particulari și pentru mai multe stabilimente mari ale Coroanei; dar, pe legea mea, orbirea d-tale...

(Va urma.)

x Articoli de tombolă și pentru cadouri, alegere uriașă, se află pe lângă prețurile celei mai ieftine la Fischer Simon Nagy Aruháza, Arad, Szabadság-tér No. 12.

x La firma **Kerpel Izsó** din Arad, să împrumută cărți de cetit, (să dau și în provincie) pentru 60 de volume să plătește pe lună 1 cor. 40. Pentru 180 de note de pian plătește pe lună 2 cor. 40.

Ultima oră

Glasuri din România.

Intreaga suflare românească din regat reprezintă prin distinsa intelectualitate a Iașului sărbătorim împăcarea dintre fruntașii ardeleni Vaida și Goga, datorită patrioticeii intervențiuni iubitelui și fruntașului nostru concetățean C. Stere, vă roagă să dați expresiune dorinței noastre a tuturor ca pacea cinstită pentru toți să fie restabilită între românii din Ardeal și Ungaria spre înălțarea neamului.

Gane, membru al Academiei, fost ministru, M. B. Cantacuzino, prof. univ., senator., A. Bădărău, fost ministru, Stere, prof. univ., Halița, prof., Clinescu, prof. univ., Manicatide, Pașcariu, Obreja, profesori univ., dr. Racovitză, dr. Flor, medic primar al orașului, inginer Svirinchi, Șumulean, prof. univ., Sandulescu, Mirzescu, avocați, dr. Negel, dr. Demetriadi, Hurmuzescu, dr. Mezincescu, Ursu, Tabacovici, Mihalean, Popovici, prof. univ., Buicliu, dir. Cred. urban, Grigoriu, consilier la Curtea de apel, dr. Bordea, dr. Țaicu, dr. Lebell, dr. Passa Vasiliu, prof., dr. Manolescu, Popp, dir. ofic. poștal, Ionașcu, Bratu prof., Anastasiu, Handoca, Maxim, adv., căp. Costandachi, Cristea, mare propr., Gh. Păunescu adv., inginer Constantinescu, Negruzzi, mare propr., Stan, inspector general agric., Longinescu adv., Ciaga prof., Părvu dir. mitrop., dr. Nimerian, dr. Vinceanu, dr. Nicolescu, dr. Anghel, Schili, Moghu, Savescu, Goțea econ., Savin dir. sem., ec. Carp, ec. Andriescu, preot Soroceanu, din Basarabia, sup. com. fraților, rom. sf. Ioan teologul dela muntele Athos, Savescu, Steliciu, Zarifopol, propr., Barbu Dumitrescu prof. univ., Mircea, Bădărău, Ghibanescu, prof. Dragomirescu, prof. univ. Theodoreanu, Gh. Sachelarescu, Finescu, Ibrăileanu, Hogas, Carp, Vartiz, Ionescu, At. Ionașcu, Scriban, Andriescu, Sporea, Iamandi, Demetrescu, Stoica, Neagoe, Popea, Berescu, prof. Ur. Stefanescu Galați, prof. univ. Dimitriu, Străjoru, Theodoru, Gheorghescu, Heravam, av. dr. Șerban, dr. Pisowschy, Motaș, mare propr. Botez, Lascar, Antoniu, av. M. Sadoveanu, dr. Lambrior, dr. Țăran, Vioreșcu, șeful pep. statului Scarlat Poganof, Vespașian Pella, av. arlut. Reinike, Ulrich, propr. Roul, Sculi, av. dr. Buzensky, Carnotescu, A. Bădărău propr., căp. Palade, Daniel dir. băncii Iași, dr. Ionașcu, Stănilescu, prof. Lates, dir. de bancă, ing. Popovici, Pascu av., Stoica, fost cons. de curte, Marinescu dir. Băncii naț., Ionescu Toma, Silvestru, Gheorghide, Socor (?), Soroceanu, av. Muru, Iacoța, Bucovineanul Brasso, prof. Bersan, dir. liceului naț., Alexandrescu, artist dramat. Codrean, Topârceanu, publicistii M. Pastia, Antoniu Cirilo, V. Bude, Tomida, Mezetu, Nădejde, Georgescu, dr. dr. Ionescu, prof. Alexandrescu, Raith, Sevastos, Petrovici, stud. univ. delegații facultăților Iliescu, Motaș, av. ing. Ifrim, căp. Vlăduță, Georgescu, Oct. Velciu, Teodoru, av. Ranu fost senator dr. Negura, Lascar Rosetti, Gheorghide Simionescu, av. Gramaticii, dr. Bogdan, prof. univ. Erachide, av. A. Smeltz, Ielca, farm. Bogenos, Lecca, Gheorghiu propr. Const. Csupenchi, mare propr. fost prefect, dr. Slatineanu prof. univ.

Dr. ȘTEFAN TAMAȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultatii dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Rubrica de șach

sub conducerea maestrului **Gheorghe Maroo** (Viena).

Reproducem această *partie spaniolă*, jucată la clubul șachistilor din Triest între maestrul vienez *Siegfried Reginald Wolf* și d. *Matteo Gladich*.* Ea este foarte instructivă și jocul excelent al maestrului Wolf învederează clar toate situațiile.

1. e2—e4	e7—e5
2. Cg1—f3	Cb8—c6
3. Ff1—b5	a7—a6
4. Fb5×c6	d7×c6
5. d2—d4	e5×d4
6. Dd1×d4	Dd8×d4
7. Cf3×d4	c6—c5
8. Cd4—e2	Cg8—f6
9. f2—f3	Fc8—d7
10. Fc1—e3	Fd7—c6
11. cb1—c3	0—0—0
12. Re1—f2	h7—h6
13. Tal—d1	Ff8—e7
14. Td1×d8+	Th8×d8
15. Th1—d1	Td8×d1
16. Cc3×d1	Cf6—d7

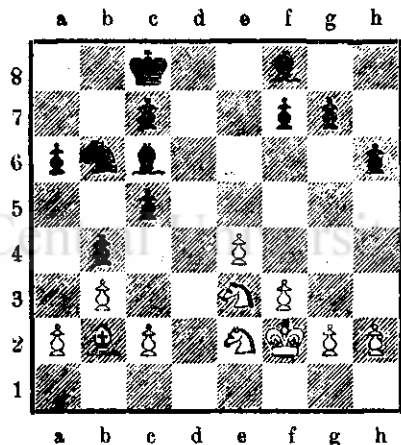
Până aci partia e ușor de înțeles; acum începe negru a lupta contra situațiunei dacă nu-i succede a o destrăma, desigur perde; căci alb are cu un pion mai mult.

17. Fe3—d2	b7—b5
18. Fd2—c3	Fe7—f8
19. b2—b3	

Pentru a nu lăsa deplasarea fugarului.

19. b5—b4	
20. Fe3—b2	Cd1—b6
21. Cd1—e3	

Configurația e aceasta:

21. a6—a5

Incerarea cu Fc6—b5 (c5—c4!) se oprește în a2—a4.

22. Ce2—f4	Fe6—d7
23. Cf4—d5	Fd7—e6
24. Cd5×b6	c7×b6
25. Rf2—e2	

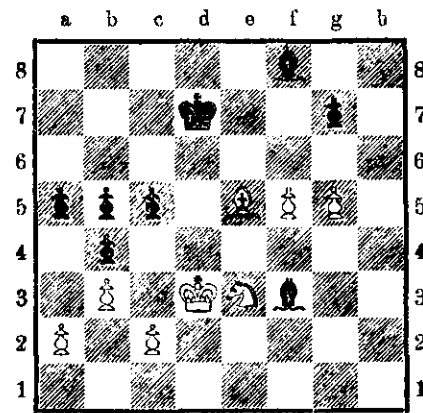
Regele ajunge la timp la d3 și își întărește poziția.

25. Rc8—d7	
26. f3—f4	f7—f6
27. f4—f5	Fe6—f7
28. e4—e5	f6×e5
29. Fb2×e5	Rd7—c6
30. g2—g4	b6—b5
31. Re2—d3	Ff7—d5

Interesant (dar fără alt avantaju pentru negru) ar fi aici:

31. c5—c4+	
32. b3×c4	b5×c4+
33. Ce3×c4	Rc6—b5!
34. Cc4—d6+	Ff8×d6
35. Ff5×d6	Ff7×a2
dar: 36. Fd6—f8	a5—a4
37. Ff8×g7	a4—a3
38. Fg7×h6	Fa2—c4+
39. Rd3—e3!	a3—a2
40. Fh6—g7 și câștigă.	
32. h2—h4	Fd5—f3
33. g4—g5	h6×g5
34. h4×g5	Rc6—d7

*) Cp. „Wiener Schachzeitung, Organ der internationalen Schachmeister-Vereinigung, Redigiert und hg. von G. Maroo. Wien (24 ceste pe an; abon. anual 12 cor.) XIII. p. 206.

35. g5—g6	Rd7—e8

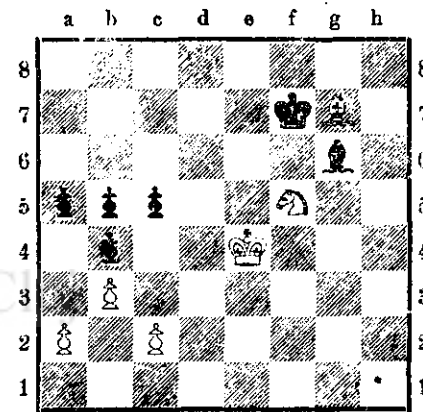
Mai multe dificultăți cauza 35... Rd7—e7 oricât de grotesc apare.

36. f5—f6	g7×f6
37. Fe5×f6	Ff8—b6!

După 38. Ce3—f5 urmează Fh6—f4
39. Cf5—e7 Ff3—b5
40. g6—g7 Fh5—f7
41. g7—g8 Ff7×g8
42. Ce7×g8 Re8—f7
43. Rd3—e4 Ff4—d6
45. Ff6—e7! și succesul e asigurat pentru alb.

Continuarea care a fost în partie e însă mai convingătoare.

38. Re8—f7
39. Ce3—f5 Th6×g7
40. Ff6×g7 Ff3—h5!
41. Rd3—e4! Th5—g6!

42. Re4—e5!	Fg6×f5
43. Re5×f5	Rf7×g7

Negru are un pion mai mult; dar situația sa este totuși desperată.

44. Rf5—e5	Rg7—f7
45. Re5—d5	c5—c4
46. Rd5—c5	c4×b3
47. c2×b3	a5—a4
48. Rc5×b4!	a4×b3
49. a2×b3	Rf7—e7
50. Rb4×b5	Re7—d7
51. Rb5—b6	Rd7—c8
52. b3—b4	Re8—b8
53. b4—b5	Renunță.

La turnirul dela Abbazia, despre care am amintit aci, a eșit invigător, cum era de prevăzut, maestrul *Spielmann*.

Acum se așteaptă turnirul din San-Sebastian. *Capablanca* însă nu va participa.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

R. Z. în Timișoara. Vă rugăm a ne comunica și strada unde locuiți, fiindcă în rândul trecut ne sosia foaia îndărăt cu observarea: „necunoscut”.

Redactor responsabil: **Atanasiu Hălămgian**.

Dr. Brutus Macaveiu

medic univ. specialist în morburile femecești ord. 9—11, d. a. 3—5.

Timișoara, Kossuth-tér Nr. 2, etaj. 2.

Telefon Nr. 11—68.

Un milion

de viță de vie pentru altoit „Riparia-Portalis“ (Glorie de Mantpellier) se află de vânzare la preotul Petru Pelle din Miniș (comit. Arad.)

Se vinde

o casă din mână liberă, cuprinzând, birt, (cârciumă) cu popicărie și cu mobilierul necesar precum și o casapie, extinzându-se casa pe trei străzi, la colț. Doritorii de a cumpăra să se adreseze la **Gheorghe Clorogar, (Lugoj)**, strada Atanasievici nrul 10.

Szálva „HANGYA“ fogyasztási és értékesítő szövetkezet.

Concurs.

Societatea de consum și valorizare din Salva comitatul Bistrița-Năsăud prin aceasta eserie concurs la postul de

conducător al prăvăliei

pe lângă următoarele emolumente: 70 cor. salar lunar, 1% din circulație (circa 30.000 cor. circulație anuală), locuință (1 chilie), 2 stânjeni de lemne de foc și luminat. Concurenții să știe bine ceti și serie românește și ungurește. Doritorii sunt obligați a depune cauțiune de 2000 cor.

Postul se poate ocupa numai decăt.

Rugărilor sunt a se adresa la direcțiunea societății în Szálva (Beszterce-Naszod m).

Nr. 5978/1912 Februarie 6.

PUBLICAȚIUNE.

Se publică spre cunoștința amatorilor că, în ziua de 5 Martie 1912, ora 9 dimineața, se va ține licitațiune în București la Pirotechnia Armatei pentru darea în întreprindere a refacei invelitoarei la 2 magazii cu munițiuni de infanterie și artilerie ale Depozitului Central de Munițiuni de război în valoare totală de 7000 lei, iar în ziua de 6 Martie 1912 pentru darea în întreprindere a reparațiunii invelitorilor de tablă la magazinele cu munițiuni ale Depozitului Central de munițiuni de război în valoare de lei 300000—

Licitațiunea se va ține în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83 din legea asupra contabilității publice a Statului și condițiunile generale și speciale de ordine și administrație.

Garanția provizorie, prevăzută în condițiunile speciale de ordine și administrație, se va depune la casa de depuneri și consemnațiuni, iar la licitațiune se va prezenta numai recipisa.

Ofertele, însoțite de garanția în numerar sau efecte în natură, nu vor fi primite.

Dosarul special compus din: plan, deviz și caietul de sarcine special etc. se poate vedea de doritori, în orice zi de lucru, la Pirotechnia Armatei, dela ora 8—11 a. m. și dela 2—5 p. m. afară de Sâmbetele după amiază.

Aviz Atragem atențiunea On. public românesc asupra hotelului „Concordia“ din Lugoj

Ingrijiți-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a să înscrie de membru la

„Asociația Esehiană de Ajutorare reciprocă“.

La această asociație poate să se facă membru ori-care persoană dela etatea de 21—80 ani Pe lângă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membri i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor., iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membri, prin oarecare neaorocire neputincios de muncă, i-se solvește până când trăește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor., însă dispunând membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului până ce trăiește o rentă lunară de 50 cor. Peste 1400 coroane taxe pentru cazuri de moarte membrul nu e obligat a solvi. Membrii dela etatea de 60—80 ani cel mult 1600 cor. Acești membri însă n'au drept la rente.

După 3 ani de membri toate plătirile se pot sista rămânând membrul asigurat pe o sumă mai mică. Se pot semna 1—2 cuote (2000—4000 cor.). Atestat medical nu se recere.

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de măritisuri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 21 ani. Se pot semna 1—2 cuote (2000—4000 cor.). Dacă o fată după 3 ani de membri rămâne orfană, înceată solvirea taxelor, iar la măritis, fata primește suma asigurată, ori dacă nu se mărită, la împlinirea ntăței de 24 de ani. Fetele mici plătesc taxe foarte mici, așa că se pot înscrie chiar îndată după naștere.

Răposând o fată după 3 ani de membri solvim erezilor suma asigurată.

Licuidările se fac strict în sensul statutelor.

Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cuote semnate până la 15,000.000. cor și 215.000 cor. fond de garanță.

Prospecte și blancete trimitem gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă.

Direcțiunea pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár, Hunyadi-utca 4. szám).

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

:: Recomand magazinul meu bogat asortat în ::
pălării de bărbați, albituri, cravate și mișe.

Mare asortiment de pălării de băieți pe lângă prețuri fixate. Totdeodată recomand
≡ atelierul meu de blănărie ≡
pentru toate lucrările ce cad în brânșă aceasta pe lângă serviciul cel mai prompt.

Cu stimă:

IOAN BĂLINT „JÁNOS“
Timișoara-Fabric. Palatul orașului.

Noutăți igienice de gumă și bășică de pește.

Specialitate preservativă fabricat veritabil francez și american în pachete originale.

Recomandată de medici!

Garanță.

Nou!

„Fatime“ I și II calit. Prețul 1 — duzină 6 și 8 coroane. —

„Semiramis“ I și II calit. Prețul — duzină 10 și 12 coroane. —

Ambele feluri de preservative sunt cele mai excelente produse din această specialitate și se pot procura exclusiv la mine.

NOU! „Auto vaginal spray“ NOU!

Cel mai sigur și mai practic mijloc de prezervare a veacului nostru. Prețul per bucată 15 cor.

Se trimete direct prin fabrica de instrumente medicale și articole de gumă

KELETI I. Budapest, IV.,

Koronaherceg - utca 17. Prov.

Cereți gratuit și francat preainterentantul meu cel mai nou preț curent ilustrat cu peste 3000 de ilustrațiuni.

Fondat 1878.

Telefon 13—76.

Mijloectori se caută în fiecare oraș cu proviziune considerabilă.

Mobile

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gargon, saloane, otele, cafenele, restaurante și palate; mobile de aramă și fier, ovoare, perdele, candelabre, plane și mașini de cusut
:- să trimit ori unde. :-

La aranjare deplină trimit voiajeur pe speșele mele.

Johann Wersching

deposit de mobile în

= VERSEZ =

Cine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Creciun & Voda din Lugoj,

care dispune de căzânării mari proprii în Bănat și Ardeal.

IACOB ȚEPENEU

PIETRAR · ȘI SCULPTOR
FEHÉRTEPLOM (BISERICA-ALBĂ).
STR. STEFANI No. 2.

Proprietar de case: TEOFIL POPOVICIU

Mare magazin și atelier
de pietrii mormântale
precum: lucruri de
marmoră, granit,
laborator, piatră de
năsip, etc. Lucrez și
în provincă. — Prețuri
moderate.

**BIENERTH
IGNÁCZ**

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public
și recomand magazinul meu bogat
asortat cu tot felul de pielării din
patrie și străinătate. Comandele
din provincă se execută prompt și
conștiințios. Pregătesc părți supe-
rioare moderne pentru ghetete.

Telefon nr. 828.

Andrássy Gábor măsar

— Arad, str. Kasza Nr. 45. —

Aduc la cunoștința on. public,
că în str. Kasza Nr. 45 am
deschis atelier de măsurit.
Primește toțfelul de lucrări
pentru zidiri și mobile în
bransa mea, executându-le
prompt și conștiințios. Co-
mandele din provincie le exe-
cut prompt. Rugând binevoi-
torul sprijin al on. public,
român

Cu toată stima:

Andrássy Gábor,
măsar de mobilă și zidiri.

GYAPJAS LAJOS

măstru zidar diplomat

ARAD, str. Illés nr. 38.

(Casa proprie).

Primește ori-ce lucrări

: în bransa aceasta. :

Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețu-
turile cele mai moderate.

**PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ în VĂRȘET
LEONH. SCHULZ**

PROPRIETAR:

Văduva HUGO APFELBAUM

CEL MAI MARE DEPOSIT DE
MOBILĂ ÎN UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII
PREȚURI MODERATE.

VĂRȘET STR. KUDRITZER

No. 11 și 16.

(TÂRGUL LEMNELOR). — ÎNTEMEIATĂ LA 1865.

REDUCERE COLOSALĂ ÎN PREȚ

PENTRU ANUL-NOU. DACĂ VOIEȘTI SĂ
CUMPERI IEFTIN. CERCETEAZĂ
NUMAI DECÂT MAGAZINUL PENTRU
PARDISEIE DE DAME A LUI

SCHWARTZBERGER MANÓ

ARAD, STR. VÓSÖSMARTY Nr. 3.

UNDE POTI CUMPARA PE LÂNGĂ
PREȚURILE CELE MAI IEFTINE PAR-
DISEIE PENTRU DAME ȘI COPIL,
DUPĂ MODA CEA MAI NOUĂ, PRECUM
ȘI ALTE ARTICOLE DE BLĂNĂRIE.

KOHN JAKAB

VĂPSITOR ȘI ZUGRAV.

ARAD, STR. WEITZER-JÁNOS 17.

ANGAJEAZĂ ORICE LU-
CRARE DE SPECIALI-
TATE. EXECUȚIE
SOLIDĂ CU PREȚURI
SCĂZUTE. LUCRĂRI
PENTRU PROVINCIE SE
EXECUTĂ PROMT ȘI
ELEGANT.

Licitație
concesionată
de autorități

Hoffmann**Sándor**

ARAD, (Palatul teatrului).

Telefon nr. 10.

Vinde

în cantități mari și
pe prețuri foarte re-
duse articole de :

calitate bună

Cu bani gata va avea
rara ocaziune a-și
procura orice pe pre-
țuri ce se vor stabili
prin învoială obiec-
tele ce ar dori.

Săptămâna aceasta dan-
dele și cordele ce au mai
rămas.

Vânzarea nu va ținea decât
scurt timp.

23 metri pânză 6—6.50, 7—7.50.

Calitate corespunzătoare ori
cărui scop.

Șifonuri Schroll de toate calită-
țile, albituri pentru masă, mă-
saie și șervete cu prețuri scăzute.

Pardesiu pentru dame 7.50—9.50
fl. Se găsește de toate culorile.

Pelerine pentru fete începând
dela 2.50 fl.

Rog priviți galantarele mele.

Jupoane de postav pentru femei 2.50 fl. Preț de reclame mai fine 3.50—4.75.

Ciorapi negri și suri pentru copii pe prețuri uimitor de scăzute.

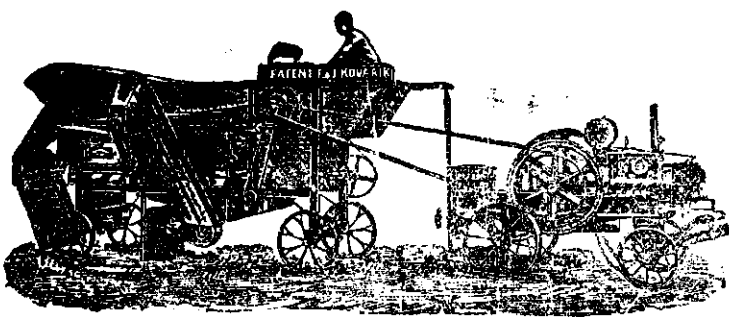
**Recomand
canari cu tril nobil**

din propria, prăsilă în fiare,
cu prețul cel mai ieftin, exem-
plare excelente cu voce foarte
plăcută și tremurătoare: Ex-
pedarea o fac cu poșta (ram-
bursă) pe propriul meu rizic
garantând pentru sosirea ne-
vătămata sănătoasă și veri-
abilă a exemplarelor. Bărbații cântăreți cu
8—10—12—16—20—25 cor. Femeiște cu 3—4—5
cor. Catalog de prețuri și îndrumări pentru tra-
tamentul păsărilor canarice la cerere trimis cu
plăcere fiecărui, gratuit.

ISIDOR MURGU

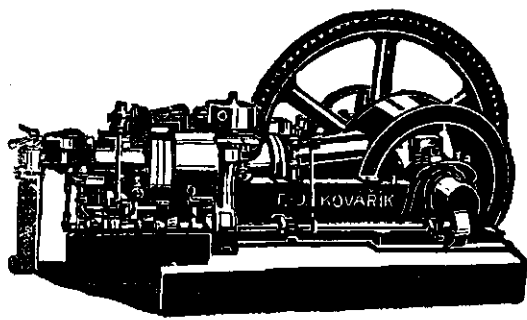
— prăsitore mare de paseri canarice —
LUGOJ, STR. GURAN Nr. 19.

Fabricat de primul rang.

Chezăsie pentru funcțiune sigură.

Cel mai nou sistem de mașini de treerat cu abur sau motor, construcție patentă.

Motoare cu olei
drut și motoare
sugătoare cu gaz,
presiune mare,
sistem Diesel.

Despărțământ pentru tot felul de mașini agronomice. Mașini de abur, de treerat, secerat, cosat, sâmanat etc. în cea mai solidă executare.

Kovárik F. és J.

prossnitzi gép- és motorgyár r.-társ. fióktelepe.

Budapest, V., Szabadság-tér. Nr. 14.

Nr. Telefonului la fabrică 423.

FABRICĂ PENTRU MATRAȚE MOBILE DE FIER ȘI ARAMĂ.

Recomandăm Onor. public **mobilele** noastre de fier și aramă, fabricate proprii, executate excelent.

Madrațe cu ramă de fier sau de lemn, în orice măsură, executare solidă.

Efectuim orice reparări, precum și vopsirea mobilelor de fier.

FABRICA:

ATELIER:

AMM. STR. AULICH LAJOS Nr. 14. | ÎN STR. JÓZSEF-FŐHERCZG Nr. 7.

Prețurent trimitem la cerere gratis și franco. (Telefon Nr. 423). — Rugând binevoitoarele comande, semnăm

Cu stimă:

FRAȚII FLEISCHER.

Tot aci se primese învățacei din casă bună, cu plată, pentru atelierul de lăcătușerie și lustruire.

Nr. Telefonului la atelier 183.

Arme de vânătoare
sistem Novotny,
Revolvere
sistem

Frommer, Browning, Steyr-Pieper.

Florbote și pistoale, gramofone de tot soiul, violine, flaute, tamburine, gitare, cimbale, cetera, harmonice. Binoculi și ochiane originale franceze, ochiane cu prismo sistemul cel mai nou, aparate de fotografiat, candelabre, mobile de aramă, dulapuri de gheață, căhale, cuptoare, aparate modern de ras, jantane de piele verifiabilă, non plus ultra în eleganță și durabilitate de toată mărimca, jente de mână, precum și tot felul de articole de sport cu prețurile cele mai ieftine și de calitatea cea mai excelentă

se pot cumpăra pe rate lunare minimale

în cost-urent semestral sau anual dela

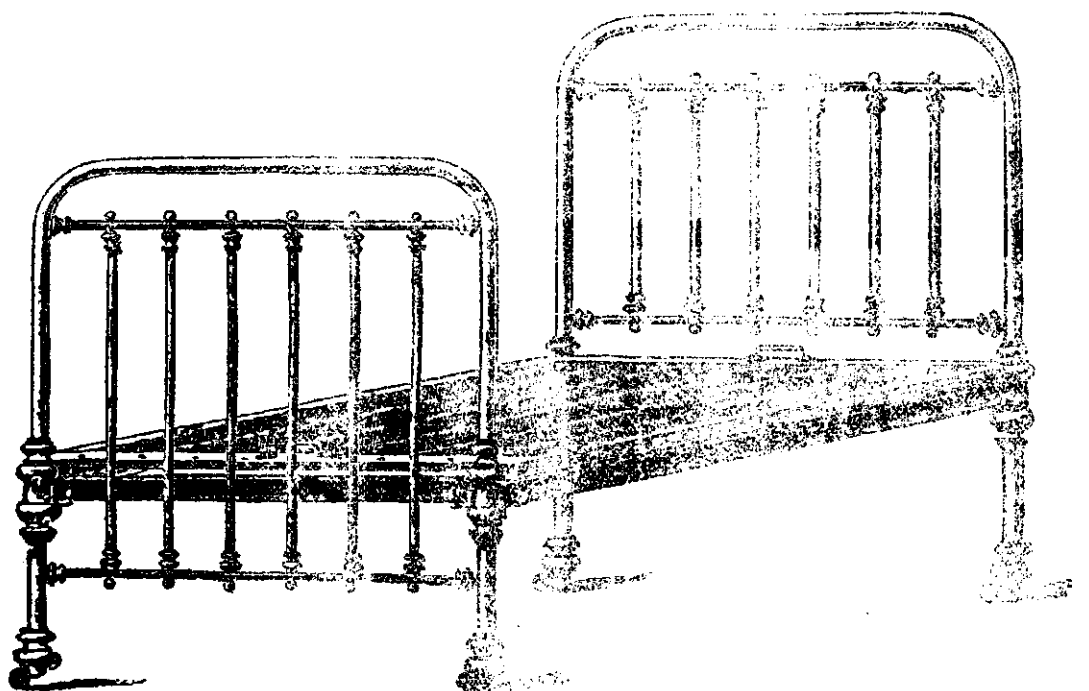
„GENTRY“

Societate pe acții pentru mărfuri comerciale și articole de sport.

BUDAPESTA VII. Bulevardul Elisabeta No. 48.

Scrieți românește!

Liste de prețuri trimitem gratis și franco oricui despre oricare articol.

FONDAT ÎN ANUL 1898.

In grădina de iarnă a „Hotelului Central“ condusă în spirit modern găsește Onor. Public beuturi și bucătăria care indestulește cele mai delicioase dretensiuni. După teatru cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi săli separate. Zilnic taraf de țigani de primul rang. In cafenea după teatru cină exquisit.

Cu deosebită stimă:

AUGUSTIN CSERMÁK
hotelier.

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința foștilor mei mușterii, on. public și tuturor acelor, cari m'au cunoscut sub numele de SEE-LINGER M. ANDOR, că mi-am maghiarizat numele de familie în ARADI și sub această nouă firmă am deschis o prăvălie de ciobotărie în strada Salacz nr. 1 în localitățile Rónay Jenő, dela care am cumpărat depozitul și atelierul. Noua prăvălie am reînviat-o cu marfă indigenă, americană și engleză, vânzând marfa veche, luată dela Rónay în prețul fabricii. Țin în depozit orice ghețe de domni, dame și copii, ghețe de bal, păpuși și pantofi.

Cu stimă:
Aradi (Seelinger) M. Andor
 str. Salacz nr. 1.

Grăbiți și comandați vestita

viță de vie americană

RIPARIA PORTALIS,

dela cultivătorul român

Ioan Mladin, Pauliș (com. Arad).

Ca om expert în cultivarea viței, poate oricine să se adreseze cu cea mai mare încredere.

De prezent are de vânzare:

un milion . . . (ulțoi scurte) suta à = 13 coroane
 una sută mii (ulțoi lungi) suta à = 36 coroane

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon Nr. 186.

Post sporocasa ung. 20,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în Sibiu—Nagyszoben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU COSMA,

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaii de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afari sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adr. . . încredere la:

„Banca gener. de asigurare”
 Sibiu—Nagyszoben. (Edificiul „Albinei”).

Români! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL”

INSOȚIRE ECONOMICĂ ELISABETOPOLE ERZSÉBETVÁROS — (Kisküküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„MUGURUL”

ELISABETOPOLE — ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost atacate de peronosporă.

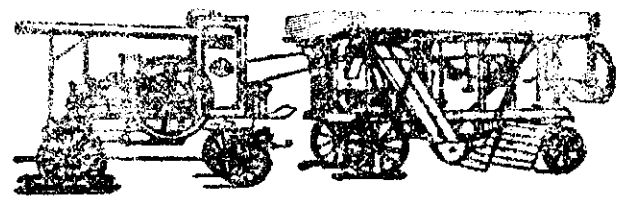
Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune. La cumpărări pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoit!

400 decorațiuni și 36 premii de stat.

Motoare „OTTO” original.

Locomobile de benzin și Garnituri de trierat cu motoare complete. Motoare de sine mișcătoare. Motoare de ulei brut și gaz sugător

construște în cele mai bune condițiuni

LANGEN & WOLF

FABRICĂ DE MOTOARE.

Filiala: Timișoara-Iosefin,
 Stada Bonnaz No. 12.

Cereți gratis cataloage și prețuri curente!

Se caută reprezentanți solizi!

Peste 101.400 bucăți funcționează în toată lumea!

Cea mai veche și mare fabrică de motoare din lume!

Cinci fabrici cu aproape 8000 lucrători și funcționari!

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMIL, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

Filialele: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Deta. — Vinga. : :

Capital propriu 2,600.000 cor. Depuneri 5,500.000 cor.

Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. :- Contabilitatea: Nrul 1149. Filiala Buziaș Nrul 10.

„ Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Ciacova Nrul 16. Filiala Deta Nrul 26. Filiala Vinga Nrul 16.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu case de economizare.

■ ■ ■

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detragere.

■ ■ ■

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 cor., după starea casei se plătesc și fără abdicere.

■ ■ ■

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire hipotecară.

■ ■ ■

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

■ ■ ■

Acordă împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Nu numai pentru publicul din loc dar și pentru cel din provincie este de însemnătate dacă își cumpără cele trebuincioase din

prăvălia de dantele (Csipke áruház)

din strada Asztalos Sándor nr. 4, pentru că a sosit marfa de iarnă și o vinde pe un preț foarte ieftin:

Rugăm a ceti prețurile mai jos însemnate.

Mănuși de lână curată pentru bărbați și femei 35 cr.	Cămăși trico, jaeger, pentru bărbați și femei 90 cr.
Mănuși de lână curată pentru copii, vârgate sau albe 20 cr.	Ismene trico, jaeger, pentru bărbați și femei 80 cr.
Ciorapi pentru femei, jaeger, vârgați sau albi 45 cr.	Trico pentru copii, jaeger 50 cr.
Ciorapi pentru femei, împlețiți 25 cr.	Blouse flanel 75 cr.
Gamasch de lână pentru copii 45 cr.	Neglige flanel 2.70 cr.
Mănuși glacé căptușite pentru femei 75 cr.	Blouse din materie 1.20 cr.
Mare deposit în dantele spre ales!	Cămăși pentru copii R. chiffon 85 cr.
	Cămăși pentru copii zephir colorat 85 cr.
	Cămăși pentru bărbați R. R. chiffon 99 cr.
	Cămăși de noapte pentru bărbați 1 fl. 20 cr.
	Cămăși pentru femei R. Chiffon 75 cr.
	Ismene pentru femei R. chiffon 74 cr.
	Jipon de klott cu crețe duble 1 fl 50 cr.
	Jipon de mătase 3 fl. 75 cr.
	Taft de mătase 70 cr.
	Blouse de mătase vârgate 70 cr.
	Plajere pentru bărbați și femei 1 fl. 20
	Cămăși pentru fetițe R. chiffon 48—65 cr.
	Batiste, duzina cu 58—1.20 cr.
	Gulere numai 7 cr. bucata
	Mangete părechea 6—8 cr.
	Congre lucru de mână 1 fl. 25 cr.
	Dantelă metru dela 1 cor. in sus
	Pânză de dantelă dela 25 cr.
	Gulere de dantelă 50 cor.
	Cravate pentru bărbați 10 cr.
	Mănuși glacé obicnulte 58—85 cr.
	Mănuși glacé albe lungi 1 fl. 50 cr.
	Ciorapi pentru femei 39 cr.
	Bretele 30 cr.
	Mare deposit în dantele spre ales!

Acestor prețuri corespunde calitate bună și trainică.

Afară de acestea au sosit în mare cantitate cârpe de berlin împletite, cârpe nimalaia, gilețe împletite, gamasch împlețiți și trico pentru femei, paltoane, caraciil pentru copii, Șaluri împletite de mătase. Broderii fine elvețiene. Perdele, aceporințe de pat tüll, corsete reform. Surțe de luster și clott.

Covoare linoleum. Albituri fine pentru femei. ș. a. ș. a.

Prețuri surprinzător de eftine!

Prețuri surprinzător de eftine!

Rugăm pe p. t. public cumpărător a se convinge de eftinătatea prețurilor.

Cu stimă: **Csipke Aruház.**

NEUMANN M.

CROITOR DE BARBAȚI.

COSTUME DE FRAC, SMOCHING, REDINGOT ȘI JACHET, GATA SAU DUPĂ MĂSURA IN EXECUTARE : NEESCEPTIONABILA. :

Furnisorul curții cesare și regale și al camerei, depozit de haine pentru bărbați, copii și fete în

ARAD.

Folosește Doamnă

„Crema Margit“ a lui Földes
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de infrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit“ e nestricăcioasă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

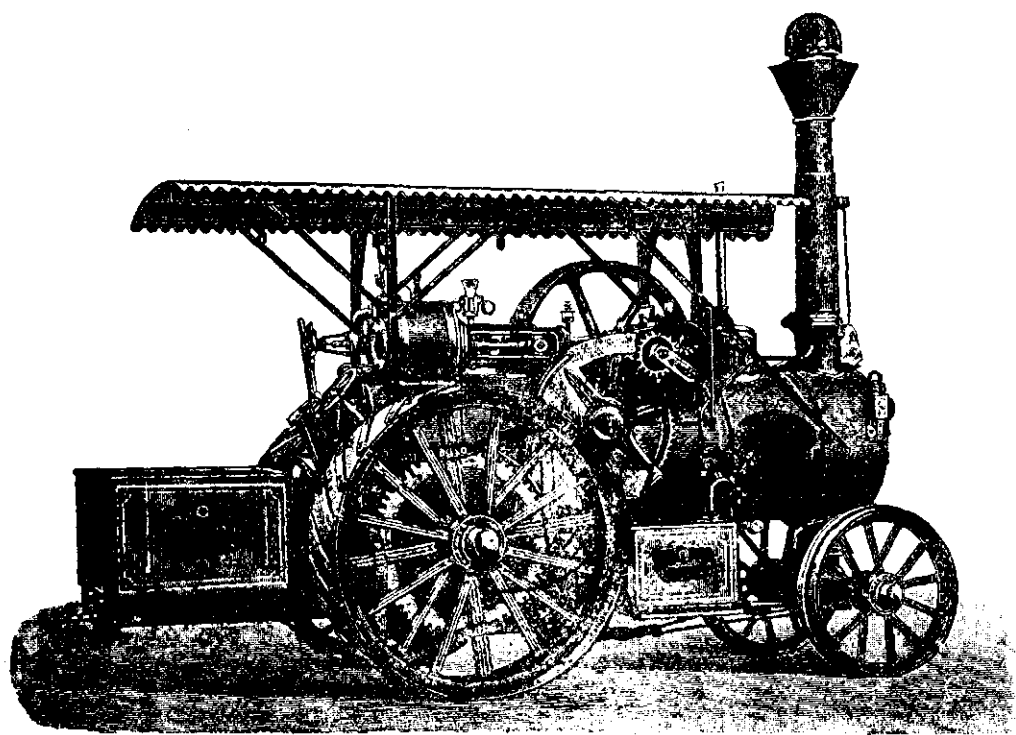
Laboratoriul lui Földes Kelemen

ARAD.

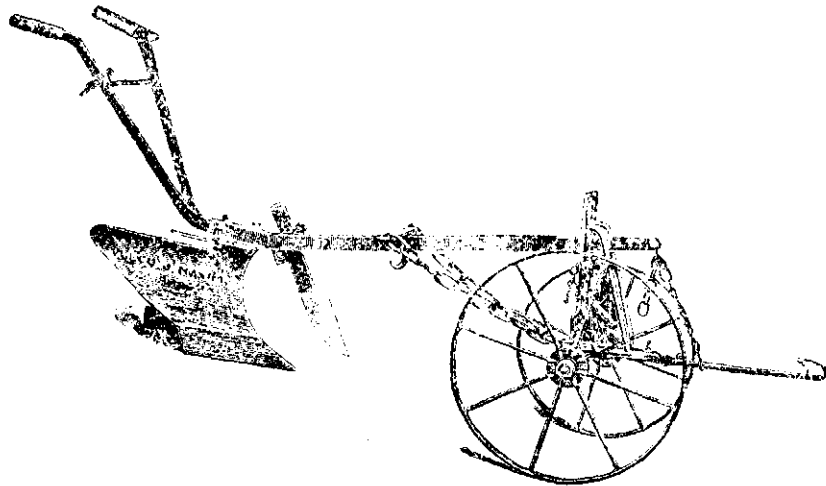
Cereți și
răspândiți
„ROMÂNUL“ și
„POPORUL ROMÂN“
pretutindeni!

MAXIM I. YULCU

fabricant de mașini, ARAD, strada Fábían László nrul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efeptueasc în prețuri moderate. după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate, și cu ransmission.

Toffelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batose complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez toffelul de mori cu abur, moitoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglărie și alte stabilimente mecanice tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma VULCU I. MAXIM, ARAD, str. Fábían László, lângă gara mare.

TIPARUL TIPOGRAFIEI „CONCORDIA“ ARAD.